

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА ГРАДА ВАЉЕВА ЗА 2020. ГОДИНУ

Члан 1.

Доноси се Локални акциони план запошљавања града Ваљева за 2020. годину.

Члан 2.

Локални акциони план запошљавања града Ваљева за 2020. годину објавити у „Службеном гласнику града Ваљева“.

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА ГРАДА ВАЉЕВА ЗА 2020. ГОДИНУ

I УВОД

Локални акциони план запошљавања Града Ваљева за 2020. годину (у даљем тексту: ЛАПЗ) представља основни инструмент спровођења активне политике запошљавања у 2020. години на територији коју покрива град Ваљево. У складу са Законом запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС“, БР. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17, 113/17) њиме се дефинишу приоритети и циљеви политике запошљавања у 2019. години и утврђују програми и мере који ће се реализовати у 2020. години на територији Града Ваљева, како би се достигли циљеви и постигло одрживо повећање запослености.

Национални акциони план запошљавања за 2020. годину (у даљем тексту: НАПЗ), представља основни инструмент за спровођење активне политике запошљавања, којим се дефинишу циљеви и приоритети и утврђују програми и мере политике запошљавања који ће се реализовати у току 2020. године, тј., операционализацију Националне стратегије запошљавања у Републици Србији за период 2011.– 2020. године („Службени гласник РС“, број 37/11), а у изради овог документа и дефинисању

циљева и приоритета политике запошљавања учествовали су социјални партнери, релевантне институције и остале заинтересоване стране.

Правни основ за доношење ЛАПЗ-а садржан је у члану 20. став 1. тачка 1., члану 32. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 – други закон, 101/2016 – други закон и 47/2018) и члану 14. став 1. тачка 1. и члану 37. став 1. тачка 4. Статута града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“, број 5/19).

Чланом 20. став 1. тачка 1. Закона о локалној самоуправи прописано је да општина доноси програме развоја.

Чланом 32. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи прописано је да Скупштина општине, у складу са законом доноси програм развоја општине и појединих делатности.

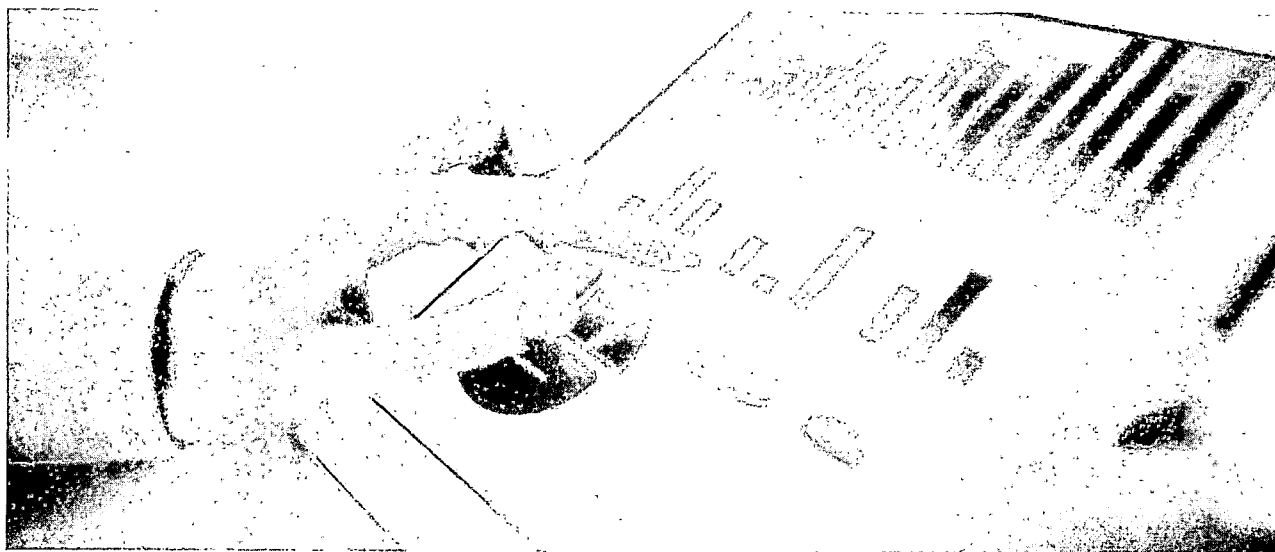
Чланом 66. став 3. истог закона прописано је да се одредбе овог закона које се односе на скупштину општине примењују на градску скупштину.

Чланом 14. став 1. тачка 1. Статута града Ваљева прописано је да и Град доноси програме развоја.

Чланом 37. став 1. тачка 4. Статута града Ваљева прописано је да Скупштина града доноси програм развоја Града, планске документе јавних политика, средњорочне планове и друге планске документе, у складу са законом.

Општи циљ ЛАПЗ-а је повећање запослености и то кроз:

1. **Стручну праксу:** програм подразумева оспособљавање незапосленог за самосталан рад у струци за коју је стекао одговарајуће образовање, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита, када је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци, без заснивања радног односа и то за лица са најмање средњим образовањем, без обзира на године живота.
2. **Јавне радове:** за радно ангажовање незапослених лица са евиденције Националне службе за запошљавање - Филијале Ваљево и подразумева спровођење активности које предузима послодавац - извођач јавног рада, а које имају за циљ остварење одређеног друштвеног интереса.
3. **Субвенција за запошљавање незапослених лица на новоотвореним радним местима** подразумева финансијски подстицај у једнократном износу послодавцима (из приватног сектора). Реализација програма се прати 12 месеци.
4. **Субвенције за samozapošljavanje** незапослено лице може да оствари под условом да је: пријављено на евиденцију незапослених Националне службе Филијала Ваљево, завршило обуку за развој предузетништва по плану и програму обуке у организацији Националне службе или друге одговарајуће организације.

(Извор: *НАПЗ за 2020. годину*)

Република Србија је током претходне три године остварила значајан напредак ка успостављању макроекономске стабилности, захваљујући, између осталих разлога, успешној координацији монетарне и фискалне политике, доследном спровођењу фискалне консолидације и структурном прилагођавању, што је повољно утицало на инвестициони амбијент.

Табела 1. Основни индикатори макроекономских кретања, 2016-2018.

	2016	2017	2018.
Бруто домаћи производ, реални раст, у %	3,3	2,0	4,3*
Бруто домаћи производ, рег сарита, у ЕУР	5.203	5.581	6.110*
Јавни дуг, % БДП	68,8	58,7	54,5
Стране директне инвестиције, нето, у мил. ЕУР	1.899,2	2.418,1	3.187,9
Стране директне инвестиције, нето, % БДП	5,2	6,2	7,5
Инфлација, у %	1,2	3,0	2,0
Вредност евра у односу на динар, просек периода	123,12	121,34	118,27
Вредност долара у односу на динар, просек периода	111,29	107,50	100,28
Број запослених**, просек, у хиљадама	1.921	1.977	2.053
Минимална цена рада, нето, РСД по радном часу	121	130	143
Нето зараде, просек периода, у РСД	46.097	47.893	49.650
- реалне стопе раста	2,5	0,9	4,4
Нето зараде, просек периода, у ЕУР	374	395	420
Просечна пензија, просек периода, у РСД	23.488	23.913	25.278
- реалне стопе раста	0,1	-1,2	3,6
Просечна пензија, просек периода, у ЕУР	191	197	214

* Процена РЗС као збир четири квартала

** Број запослених не обухвата регистроване индивидуалне пољопривреднике

Извор: РЗС, НБС, МФ и РФПИО

У претходне три године раст БДП РС износио је у просеку 3,2%. Како је привредни раст кључан макроекономски показатељ од ког зависи одрживо повећање животног стандарда становника, то је резултирало порастом БДП по глави становника на више од 6.000 ЕУР. У 2017. години српска привреда је

остварила раст од 2,0%, што је испод првобитне пројекције, пре свега услед лоших временских услова који су ометали производне процесе и негативно утицали на динамику грађевинске активности и пољопривредне производње. У 2018. години раст БДП износио је 4,4%, а највиши раст остварили су управо

пољопривреда (15,6%) и грађевинарство (12,7%), као и услуге (6%). Према пројекцијама Министарства финансија очекује се да ће раст БДП у 2019. години бити 3,5%.

Побољшање пословног окружења довело је до снажног прилива страних директних инвестиција (СДИ) које су диверсификоване и доприносе извозном потенцијалу земље. Нето прилив СДИ износио 3,2 млрд. ЕУР у 2018. години, што је довело до раста њиховог учешћа у БДП на 7,5%.

Убрзана привредна активност, интензиван инвестициони циклус, новостворени и проширени производни капацитети, довели су до позитивних кретања на тржишту рада у смислу повећања запослености и зарада. Минимална цена рада је повећана на 143 динара нето по радном часу у 2018. години, а просечна нето зарада реално је већа за 4,4% и износила је просечно 420 ЕУР.

Са друге стране, изразит депопулациони тренд карактеристика је демографских кретања у РС са снажним утицајем на стање на тржишту рада. Само на основу природног прираштаја, број становника у РС је смањен за око 292,6 хиљада у периоду 2011-2018. године. Када говоримо о емиграцији из РС, највећи број оних који одлазе или намеравају да оду из земље налази се међу млађом популацијом старости до 40 година. Основни мотиви који их наводе да размишљају о напуштању РС јесу незапосленост (недостатак посла и извора прихода) и лоши економски услови живота. Услед емиграције младих људи, економија и целокупно друштво суочавају се са негативним ефектима тог одласка.

РС ће се у будућности сусрести не само са све старијим становништвом, што прети да угрози пензиони систем, већ и са недостатком радне снаге који неће бити у могућности да се задовољи увозом радне снаге из земаља у окружењу.

СТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА

Стање на тржишту рада у РС, мерено основним показатељима из Анкете о радној снази (АРС), указује на значајан опоравак тржишта рада последњих година – стопа незапослености се смањује а стопа запослености повећава, број запослених лица расте, што је праћено смањењем броја незапослених и неактивних лица. Кретање основних показатеља тржишта рада углавном је конзистентно са кретањима макроекономских показатеља (раст БДП, ниска и стабилна инфлација, смањење јавног дуга, прилив СДИ). Међутим, и поред ових побољшања, показатељи на тржишту рада у РС су и даље неповољнији него у земљама Европске уније (ЕУ).

Према последњим расположивим подацима из АРС, у трећем кварталу 2019. године број запослених износио је око 2.938.700, а број незапослених око 308.400. Стопа запослености износила је 49,6%, стопа незапослености 9,5%, док је стопа активности за становништво старости 15 и више година износила 54,8%.

Посматрајући показатеље на тржишту рада у периоду 2016-2018. година уочава се да је смањење неактивности становништва радног узраста (15-64)

основна промена у структури на тржишту рада у РС. Број неактивних становника радног узраста смањен је за око 140 хиљада, а стопа неактивности, која је износила 32,2% у 2018. години, нижа је за 2,2 процентна поена у наведеном периоду. Када је реч о разлозима за неактивност, у највећем броју случајева разлози су у вези са активностима својственим за поједина животна доба. Наиме, око половине укупног броја неактивних лица чине пензионери и лица старија од 75 година, а ова категорија, заједно са лицима која су на школовању или обуци, чини око 2/3 укупног броја неактивних лица. Значајан је број лица која не могу да раде због болести или неспособности, као и оних који могу и желе да раде, али који су сврстани у неактивне зато што нису активно тражили посао. И поред овог позитивног кретања, тржиште рада у РС и даље се одликује једном од највиших стопа неактивности у поређењу са земљама ЕУ, а разлика у односу на просек ЕУ-28 износи 5,9 процентних поена. Стопа неактивности жена у РС 39,4%, а мушкараца 24,9%, што представља разлику од 14,5 процентних поена, а то је више од родног јаза у стопама неактивности у ЕУ-28 који износи 11 процентних поена.

Стопа активности у РС је у 2018. износила 67,8%, али је то и даље ниже (за 5,9 процентних поена) од стопе активности у ЕУ-28 (73,7%). Стопа активности жена износи 60,6%, а мушкараца 75,1%, што представља разлику од 14,5 процентних поена, што је више од родног јаза у стопама активности на нивоу ЕУ-28 који износи 11 процентних поена.

Истовремено је у 2018. години регистровано укупно 575 хиљада лица старости 15-74 године који спадају у категорију недовољно искоришћена и потенцијална радна снага. Потенцијалну радну снагу чине: 17,6 хиљада лица која траже посао, али не могу да раде и 196,5 хиљада лица која могу да раде али не траже посао, од чега је 66,3 хиљаде обесхрабрених. Недовољно искоришћена радна снага обухвата 360,9 хиљада лица која раде краће од пуног радног времена, а желе и могу да раде више сати.

Запосленост становништва радног узраста константно расте, па је број запослених, који је износио више од 2,7 милиона у 2018. години, повећан за 106 хиљада у периоду 2016-2018. године. У истом периоду, стопа запослености порасла је на 58,8% у 2018. (за 3,6 процентних поена у односу на 2016. годину), али је и даље, за 9,8 процентних поена, нижа од стопе запослености у ЕУ-28 (68,6%).

Стопа запослености мушкараца је 65,6%, док је стопа запослености жена 52,0%. Разлика у стопама запослености је 13,6 процентних поена чини родни јаз запослености у РС вишим у односу на просек ЕУ-28 (за 10,5 процентних поена).

Стопа запослености младих (15-24) у РС је веома ниска и износи 21,1%, што је мање за 14,3 процентних поена од стопе запослености младих у ЕУ-28 (35,4%), док стопа запослености старијих радника (55-64) износи 46,5% (пораст од 3,8 процентних поена у односу на 2016.), а што је за 12,2 процентна поена мање од стопе запослености старијих у ЕУ-28 (58,7%). Родни јаз у запослености код младих мушкараца и

жена у РС, која подразумева вишу стопу запослености за мушкарце у односу на жене, износи 10,1 процентни поен, док код старијих мушкараца и жена та разлика у корист мушкараца износи чак 20,6 процентних поена. Овај родни јаз се може објаснити већом старосном границом за стицање услова за остваривање права на пензију за мушкарце у односу на жене.

Слаба понуда послова у формалном сектору има за последицу ангажовање у неформалном сектору, што потврђују подаци који говоре да је неформална запосленост у РС релативно висока. Око 463 хиљаде лица радног узраста је било неформално запослено у 2018. години, што другим речима, значи да је скоро свака шеста запослена особа неформално запослена (стопа неформалне запослености је 17,2%). Неформална запосленост је посебно изражена у пољопривреди, јер неформално запослени у пољопривреди чине више од 60% укупног броја неформално запослених. Родни јаз неформалне запослености износи 1,1 процентни поен (стопа неформалне запослености жена је виша и износи 17,9% а мушкараца 16,8%), али оно по чему се статус запослења мушкараца и жена значајно разликује јесте то што су неформално запослене жене у већини ангажоване као помажући чланови домаћинства, док су неформално запослени мушкарци претежно самозапослени. Положај ових жена је посебно рањив, јер оне не само да не остварују права из формалног радног односа (као ни остали лица која су неформално запослена), већ нису ни плаћене за свој рад.

У РС постоје изражене територијалне (регионалне) неједнакости у стопи запослености. У свим регионима стопа запослености је порасла у периоду 2016–2018. године, али највише у Београдском региону (за 6 процентних поена) и Региону Војводине (за 4,7 процентних поена). Стопа запослености у региону са највећом стопом запослености (Београдски регион – 62,9%) за 8,3 процентна поена виша је од стопе запослености у региону са најнижом стопом запослености (Регион Јужне и Источне Србије – 54,6%) у 2018. години.

Уколико се посматра запосленост по секторима (пољопривреда, индустрија и услуге), највећи проценат запослених радног узраста је запослен у сектору услуга 58,0%, следи сектор индустрије са уделом од 28,1%, док је у сектору пољопривреде ангажовано 13,9% запослених. Удео запослених у сектору индустрије у укупној запослености је порастао за 2,5 процентних поена у периоду 2016–2018, док се за исти процентни поен смањило удео запослених у пољопривреди у укупној запослености. Међутим, и поред оваквих кретања, удео запослених у пољопривреди у РС је скоро четири пута виши од ЕУ-28 (3,7%).

Незапосленост у РС се константно смањује од 2012. године. Међутим, и поред тога, стопа незапослености од 13,3% у 2018. години двоструко је виша него у ЕУ-28 (6,3%). Број незапослених лица радног узраста (15–64) је оцењен на око 411 хиљада у 2018. години, што је смањење за око 77 хиљада у односу на 2016. годину. Смањење броја незапослених и повећање броја запослених лица утицало је на смањење стопе незапослености за 2,6 процентних поена у

посматраном периоду. Незапосленост и мушкараца и жена у наведеном периоду је опадала, тако да разлика у стопаму незапослености износи 1,7 процентних поена у 2018. години, што је и даље више од родног јаза незапослености у ЕУ-28 који износи само 0,4 процентних поена.

Изазови структурне незапослености и даље су присутни, јер велики број незапослених лица тражи посао дуже од годину дана. Стопа дугорочне незапослености, која је износила 7,9% у 2018. години, опала је за 2,5 процентних поена у периоду 2016–2018. године. Поређење са земљама ЕУ показује да је стопа дугорочне незапослености у РС два и по пута виша у односу на просек ЕУ-28 (3,1%) и да се скоро изједначила за жене и мушкарце (разлика износи само 0,7 процентних поена у 2018. години). Дугорочна незапосленост доводи до застаревања знања, а како се вероватноћа налажења посла смањује пропорционално дужини периода незапослености, то може довести и до трајног искључења са тржишта рада.

Стопа незапослености и број незапослених смањени су код свих старосних категорија, али је највеће смањење забележено код најмлађих категорија. Наиме, од укупног смањења броја незапослених у периоду 2016–2018. године (77 хиљада), више од половине (око 46 хиљада или 60%) односило се на лица старости до 34 године. Када је реч о стопи незапослености, она је највише смањена код младих старости до 24 године (за 5,1 процентни поен), код којих је стопа незапослености иначе и највиша.

Стопа незапослености младих (15–24) која износи 29,7% у 2018. години смањена је за 5,2 процентна поена у односу на 2016. годину. Међутим, виша је за 14,5 процентних поена у поређењу са ЕУ-28 (14,5%). Младе жене на тржишту рада имају вишу стопу незапослености у односу на младе мушкарце, а та разлика износи 3,7 процентних поена (32,9% и 28,3% респективно).

Поред тога што су незапослени, значајан број младих људи истовремено је и ван процеса образовања и обуке. У РС је број младих који нису запослени, нису у образовању, нити су укључени у обуке износио око 120 хиљада (16,5% од укупног броја младих старости 15–24 године) у 2018. години, што представља смањење у односу на 2016. годину и то како броја младих у овој категорији, за 14 хиљада, тако и њиховог учешћа у укупном броју младих ове старосне кохорте, за 1,2 процентна поена.

Старија лица (55–64) на тржишту рада су у рањивом положају, а РС се, као и већина земаља у ЕУ, суочава с проблемом старења становништва. Стопа активности старијих лица се у периоду 2016–2018. године повећала за 4,1 процентни поен (са 46,9% на 51,0%), стопа запослености за 3,8 процентних поена (са 42,7% на 46,5%), док је стопа незапослености ових лица опала за 0,3 процентна поена (са 9,0% на 8,7%). Међутим, и поред позитивних кретања наведених показатеља, положај старијих лица на тржишту рада у РС знатно је неповољнији него у ЕУ-28 (61,9%, 58,7%, 5,2% респективно).

Положај на тржишту рада у значајној мери је одређен нивоом образовања, јер образовање, као кључни фактор партиципације на тржишту рада, треба да

обезбеди и веће могућности запошљавања. Код свих нивоа образовања стопа незапослености се смањила у периоду 2016–2018. године. Највиша стопа незапослености, посматрано према образовном нивоу, бележи се код лица која имају средњи ниво образовања и износи 13,7% у 2018. години, што представља смањење у посматраном периоду од 3 процентна поена. Следи стопа незапослености код лица без квалификација и нискоквалификованих од 12,1% (смањење од 0,4 процентна поена), а најнижа је код лица с вишим и високим нивоом образовања од 10,8% (смањење од 3,1 процентног поена). Посматрано према полу, уочава се да су стопе незапослености жена углавном више него стопе незапослености мушкараца истог нивоа образовања.

Специфичност транзиције из образовања у рад у РС одликује се тиме што се школовање продужава у позне двадесете, али због притиска породице и тежње младе

особе да оствари финансијску независност, пролонгирани завршетак високог образовања комбинује се са привременим и повременим радом и запошљањем.

Регистрована запосленост

Последњих година у РС бележи се повећање регистроване запослености. У просеку, 2,1 милион лица било је формално запослено у 2018. години, што је за 121 хиљаду (6%) више него у 2016. Повећање укупне регистроване запослености у 2018. години дугује се пре свега запошљавању у правним лицима – број запослених по овом основу је порастао за готово 91 хиљаду (5,7%). Повећан је и број предузетника и запослених код њих и лица која самостално обављају делатност (41 хиљада или 12,7%), док је број регистрованих индивидуалних пољопривредника смањен за 10 хиљада (11,9%).

Табела 2. Регистрована запосленост, 2016-2018.

	2016	2017	2018	Промена 2018/2016	
				Број	%
Укупно	2.009.785	2.062.588	2.131.079	121.294	6,0
<i>Мушко</i>	<i>1.103.842</i>	<i>1.125.171</i>	<i>1.155.488</i>	<i>51.646</i>	<i>4,7</i>
<i>Женско</i>	<i>905.942</i>	<i>937.416</i>	<i>975.592</i>	<i>69.650</i>	<i>7,7</i>
Запослени у правним лицима	1.597.366	1.634.901	1.688.241	90.875	5,7
Предузетници и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност	323.313	342.457	364.305	40.992	12,7
Регистровани индивидуални пољопривредници	89.106	85.230	78.533	-10.573	-11,9

Извор: РЗС, Истраживање о регистрованој запослености

Учешће мушкараца (54,2%) у укупној регистрованој запослености је нешто више од учешћа жена (45,8%). Током посматраног периода повећан је број регистрованих запослених међу припадницима оба пола, при чему је раст регистроване запослености био израженији код жена (код жена се бележи раст од око 70 хиљада, а код мушкараца од око 51 хиљаде).

Посматрано према делатностима, више од трећине укупног броја регистрованих запослених ради у прерађивачкој индустрији (пре свега прехранбеној, металној и машинској индустрији) и у трговини (највише у малопродаји). У току 2018. године повећана

је регистрована запосленост у готово свим делатностима (највише у прерађивачкој индустрији и административним и помоћним услужним делатностима); изузетак је пољопривреда, где је регистрована запосленост смањена услед пада броја регистрованих индивидуалних пољопривредника.

У јавном сектору било је 606 хиљада регистрованих запослених у 2018. години, што је за 15,7 хиљада (или 2,5%) мање него у 2016. години. Смањење броја запослених је забележено готово у свим сегментима јавног сектора, изузев код запослених на нивоу локалне самоуправе (повећање за око 1.500 или 5,8%).

Табела 3. Регистрована запосленост у јавном сектору, 2016-2018.

	2016	2017	2018	Промена 2018/2016	
				Број	%
Укупно	621.818	612.884	606.118	-15.700	-2,5
Јавна предузећа	159.746	152.606	148.765	-10.981	-6,9
<i>Јавна државна предузећа</i>	<i>95.524</i>	<i>90.665</i>	<i>87.793</i>	<i>-7.731</i>	<i>-8,1</i>
<i>Јавна локална предузећа</i>	<i>64.222</i>	<i>61.941</i>	<i>60.972</i>	<i>-3.250</i>	<i>-5,1</i>
Администрација, сви нивои	161.606	161.872	160.833	-773	-0,5
<i>Администрација - ниво државе и аутономне покрајине</i>	<i>134.987</i>	<i>133.473</i>	<i>132.671</i>	<i>-2.316</i>	<i>-1,7</i>
<i>Администрација - ниво локалне самоуправе</i>	<i>26.619</i>	<i>28.399</i>	<i>28.162</i>	<i>1.543</i>	<i>5,8</i>
Здравствени и социјални рад	152.798	150.493	149.603	-3.195	-2,1
Образовање и култура	147.668	147.913	146.917	-751	-0,5

Извор: РЗС, Истраживање о регистрованој запослености

Регистрована незапосленост

Позитиван тренд смањења анкетне незапослености пратио је и тренд смањења регистроване незапослености у периоду 2016–2018. године. Просечан број незапослених лица на евиденцији НСЗ у 2018. години (око 583 хиљада) смањен је за 130 хиљада лица или 18,2% у односу на 2016. годину (учешће незапослених жена износи 52,9% или око 308 хиљада, што је мање за око 59 хиљада у посматраном периоду).

Карактеристике незапослених на евиденцији посматрају се у односу на године старости, образовни ниво и дужину тражења посла. Старосна структура незапослених лица је неповољна: учешће незапослених старијих од 50 година износи 32% (или

око 187 хиљада лица), док млади учествују са 21,6% (или око 126 хиљада лица). Структура према образовном нивоу говори да је једна трећина незапослених без квалификација и са ниским квалификацијама (33% или 194 хиљада лица), са средњом школом више од половине (52% или око 304 хиљада лица), док завршено више и високо образовање има око 15% незапослених (или око 85 хиљада лица). Дугорочна незапосленост је карактеристика лица на евиденцији НСЗ која говори о томе да 68% лица посао тражи дуже од годину дана.

Табела 4. Незапослени млади на евиденцији НСЗ – структура

	2017/31.12.	2018/31.12.	2019/30.9.
Укупно	138.391	117.078	102.895
Пол.			
Мушкарци	47,8%	46,4%	45,1%
Жене	52,2%	53,6%	54,9%
Образовање			
Лица без квалификација и нискоквалификовани (I и II)	20,9%	21,3%	22,0%
Средњи ниво образовања (III – V)	56,4%	55,9%	57,2%
Више и високо образовање (VI – VIII)	22,7%	22,8%	20,8%
Старост			
15-19	10,7%	11,2%	13,4%
20-24	38,2%	37,6%	35,9%
25-29	51,1%	51,2%	50,7%
Дужина тражења посла			
До годину дана	48,4%	51,8%	53,4%
Дугорочно незапослени (12 месеци +)	51,6%	48,2%	46,6%
Веома дуго незапослени (2 године+)	32,7%	31,4%	29,3%

Извор: НСЗ

ЦИЉЕВИ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА У 2020. ГОДИНИ

Општи циљ – Повећање запослености

Општи циљ политике запошљавања у 2020. години је повећање запослености. Наведени циљ у складу је са основним стратешким циљем политике

запошљавања утврђеним у Националној стратегији запошљавања за период 2011 – 2020. године: успостављање ефикасног, стабилног и одрживог тренда раста запослености у Републици Србији уз истовремено усаглашавање политике запошљавања и институција тржишта рада са правним тековинама ЕУ.

Ради постизања општег циља утврђени су следећи посебни циљеви:

1. Редуковање дуалности на тржишту рада кроз побољшање услова и унапређење институција тржишта рада;

2. Подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада кроз реализацију мера активне политике запошљавања;

3. Подршка регионалној и локалној политици запошљавања;

4. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал.

У 2020. години спроводиће се активности на унапређењу нормативног оквира у области рада и запошљавања, унапређењу капацитета носилаца послова запошљавања и носилаца послова професионалне рехабилитације. Наставиће се са процесом праћења и процене како би мере активне политике запошљавања биле у складу са стањем и потребама националног и локалног тржишта рада.

Мере којима ће се постићи побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада су:

1.1. Унапређење нормативног и аналитичког оквира за потребе тржишта рада – кроз реализацију активности на доношењу и примени нових прописа у области рада и запошљавања, измени и допуни прописа из области запошљавања и доношењу нових стратешких докумената.

Успостављањем правног оквира у области социјалног предузетништва очекује се повећање активације радно способних лица која се налазе у систему социјалне заштите, теже запошљивих незапослених лица као и лица из посебно осетљивих категорија.

Усвајањем измена и допуна Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености извршиће се усклађивање појединих одредаба овог закона са Законом о планском систему и др.

До краја 2020. године усвојиће се Стратегија запошљавања за период 2021-2026. године са првим акционим планом за реализацију ове стратегије за период од 3 године, заснована на резултатима претходно спроведене стратегије и налазима и препорукама израђених аналитичких материјала.

Влада је, почетком 2019. године, основала Координационо тело за праћење токова економских миграција како би се сагледало стање у области економских миграција на свеобухватан начин. У плану рада Координационог тела је и доношење Стратегије о економским миграцијама за период 2021-2027. године (са акционим планом) са решењима и дугорочним мерама за унапређење ове области, са циљем превенције даљег одласка грађана Републике Србије у иностранство и подстицања повратка стручњака из дијаспоре, као и стварања пословног и привредног амбијента за долазак страних стручњака.

Доношење наведених реформских прописа и паралелно спровођење активности из Националног програма за сузбијање сиве економије и акционог плана, као и примена других прописа којима се омогућава олакшано пословање привредних субјеката

и предузетника од утицаја је на побољшање услова на тржишту рада и треба да допринесе остваривању једнаких могућности и смањењу дуалности на тржишту рада.

Током 2020. године пратиће се и примена Закона о агенцијском запошљавању којим се уређује заштита права запослених који закључују уговор о раду са агенцијом за привремено запошљавање ради уступања на привремени рад послодавцу кориснику и др.

Процене стања и остварених ефеката прописа и стратешких докумената биће предмет анализа и студија и основ за доношење нових или унапређење постојећих аката из области рада и запошљавања.

1.2. Јачање капацитета актера тржишта рада – кроз организовање тренинга и обука за носиоце послова запошљавања и носиоце послова професионалне рехабилитације унапредиће се капацитет институција тржишта рада са циљем повећања квалитета пружених услуга.

Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености прописана је обавеза редовног стручног усавршавања и оспособљавања запослених у НСЗ, увођења у посао новозапослених, као и провера стручне оспособљености запослених. У наредном периоду акценат је стављен на обуке за индивидуални рад са тражиоцима запослења и посредовање у запошљавању, профилисање, рад са послодавцима, рад са тешким клијентима и др.

Потребно је да се државни службеници који раде на пословима рада и запошљавања континуирано укључују у обуке и радионице у вези са хармонизацијом прописа РС са прописима ЕУ, затим размене искуства и упознавање са примерима добре праксе, као и презентације политика, смерница и препорука на нивоу ЕУ.

За предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом биће организоване обуке са циљем унапређења капацитета за остваривање њихове економске и социјалне функције.

Агенције за запошљавање биће обухваћене обукама за пружање услуга каријерног вођења и саветовања у складу са стандардима, ради унапређења овог сегмента послова који агенције, као носиоци послова запошљавања, имају обавезу да пружају у складу са прописима из области запошљавања.

2. Подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада кроз реализацију мера активне политике запошљавања
Ради подстицања запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада, планиране су следеће мере:

2.1. Посредовање у запошљавању лица која траже запослење и професионална оријентација и саветовање о планирању каријере

Планиране активности за циљ имају унапређење односно повећање квалитета информација и пружених услуга незапосленим лицима и послодавцима. Добро спроведене активности саветовања, профилисања, израде индивидуалних планова запошљавања и др. представљају предуслов за адекватно укључивање незапослених лица у „циљане” мере активне политике запошљавања које ће највише допринети њиховом

конкурентнијем иступању на тржишту рада. С друге стране, сарадња са послодавцима значајна је у циљу прикупљања што већег броја пријава о слободним радним местима и захтева за посредовање НСЗ при запошљавању, али и укључивања послодаваца у друге мере активне политике запошљавања.

2.2. Подршка запошљавању кроз субвенционисано запошљавање и samozapošljavanje
Планиране активности за циљ имају повећање запошљавања теже запошљивих лица код приватног послодавца као и подршку samozapošljavanje кроз стручну помоћ, обуку и доделу субвенције за отпочињање сопственог посла.

2.3. Подршка социјалној инклузији

У фокусу планираних активности су лица у стању социјалне потребе, односно незапослени корисници новчане социјалне помоћи, Роми као и особе са инвалидитетом, којима је потребно пружити додатну подршку и помоћ у укључивању на тржиште рада.

Потребно је даље унапредити сарадњу између центара за социјални рад и НСЗ, кроз реализацију закључених Протокола о сарадњи која треба да допринесе интеграцији корисника НСП на тржиште рада.

Јавни радови могу да имају значајну улогу у обезбеђивању повезаности са тржиштем рада и обезбеђивању прихода лицима која су у стању социјалне потребе.

3. Подршка регионалној и локалној политици запошљавања

Политика запошљавања треба да подржи и допринесе остваривању циљева економског и регионалног развоја кроз значајније учешће релевантних актера локалних тржишта рада и њихов заједнички рад у оквиру савета за запошљавање. Локални савети за запошљавање имају кључну улогу у процесима дефинисања стања, потреба и могућности локалних тржишта рада, односно креирања и спровођења мера од значаја за унапређење стања на локалном тржишту рада.

У наредном периоду планирано је и пружање посебне подршке оним јединицама локалне самоуправе које нису претходно израђивале локалне акционе планове запошљавања (ЛАПЗ).

3.1. Изградња и унапређење капацитета локалних самоуправа за развој локалне политике запошљавања

Током 2020. године наставиће се са добром праксом организовања регионалних састанака са ЈЛС ради размене искустава у спровођењу локалне политике запошљавања, а посебна пажња биће усмерена ка оним јединицама локалних самоуправа које до сада нису израђивале локалне акционе планове запошљавања.

Кроз организовање обука за планирање и праћење спровођења локалне политике запошљавања ојачаће се капацитети локалних савета за запошљавање и подстицати дијалог и сарадња на локалном и регионалном нивоу.

3.2. Подршка изради и реализацији локалних акционих планова запошљавања

У 2020. години одобраваће се учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања из средстава одређених за реализацију НАПЗ, и то:

1. Програм стручне праксе;

2. Програм приправника за младе са високим образовањем,

3. Програм стицања практичних знања за неквалификована лица, вишкове запослених и дугорочно незапослене;

4. Обука на захтев послодавца – у обуку се укључују незапослена лица уколико на евиденцији незапослених НСЗ нема лица са потребним знањима и вештинама односно постојећа знања и вештине не одговарају потребама конкретног радног места;

5. Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих – може се доделити за запошљавање незапослених лица из једне или више категорија теже запошљивих, а које су утврђене у складу са стањем и потребама локалног тржишта и наведене у ЛАПЗ;

6. Субвенција за samozapošljavanje - одобрава се незапосленом лицу ради оснивања радње, задруге или другог облика предузетништва као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос, у делатностима дефинисаним у складу са потребама локалног економског развоја у ЛАПЗ;

7. Програм јавних радова - у програм јавних радова могу се укључити незапослена лица из свих категорија теже запошљивих, у складу са стањем и потребама локалног тржишта рада утврђеним у ЛАПЗ. Јавни радови се организују на подручју оних јединица локалних самоуправа, које према степену развијености утврђеним у складу са посебним прописом Владе припадају:

1) трећој групи (у распону од 60% до 80% републичког просека) и

2) четвртој групи (степен развијености испод 60% републичког просека) и девастираним подручјима (степен развијености испод 50% републичког просека).

У програм јавних радова радно се ангажује најмање 5 (пет) незапослених лица.

За особе са инвалидитетом јавни радови се могу организовати у свим јединицама локалне самоуправе, независно од степена развијености, у области социјалне заштите и хуманитарног рада, одржавања и обнављања јавне инфраструктуре, одржавања и заштите животне средине и природе и културе.

На јавним радовима се радно ангажује најмање 3 (три) незапослене особе са инвалидитетом.

У реализацији програма или мера активне политике запошљавања које се у целисти финансирају из буџета аутономне покрајине и/или буџета јединица локалне самоуправе, НСЗ пружа стручну и техничку подршку.

4. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал

Улагање у људски капитал представља основ економског развоја и иновативне и конкурентне економије. Мере су усмерене на даљи развој система каријерног вођења и саветовања и смањења неусаглашености понуде и потражње, кроз развијање Националног оквира квалификација и Националног система класификације занимања, наставком реформе стручног образовања, али и кроз програме додатног образовања и обука које спроводи Национална служба за запошљавање.

4.1. Промовисати и даље развијати каријерно вођење и саветовање

Значајан корак за успостављање јединственог система квалитета у области каријерног вођења и саветовања учињен је усвајањем Правилника о стандардима услуга каријерног вођења и саветовања („Службени гласник РС”, број 43/19), који је основ за планирање, развој и евалуацију услуга каријерног вођења и саветовања.

Током 2020. године радиће се на промоцији и информисању о стандарду услуга каријерног вођења и саветовања, акредитацији провајдера за пружање услуга каријерног вођења и саветовања у складу са усвојеним стандардима али и едукацији организација које пружају те услуге.

4.2. Реализација програма додатног образовања и обука

У циљу побољшања компетенција, знања и вештина незапослених лица, као и оспособљавања за самостални рад у струци и стицање првог радног искуства спроводиће се програми додатног образовања и обуке који треба да допринесу повећању запошљивости и запошљавању незапослених лица, посебно имајући у виду високо учешће на евиденцији НСЗ незапослених лица без квалификација и ниско квалификованих која немају знања потребна на тржишту рада али и високо учешће младих високообразованих којима су намењени програми стручне праксе и приправника ради ефикасног преласка из школовања у свет рада.

4.3. Даље развијати Национални оквир квалификација У наредном периоду активности усмерене ка даљем развијању Националног оквира квалификација (НОКС) односиће се на усвајање подзаконских акта у складу са Законом о НОКС, стварање услова за несметано функционисање основаних институција и тела, развијање стандарда квалификација и профила сектора и повезивање НОКС са Европским оквиром квалификација.

4.4. Наставак реформе стручног образовања

Реформа система стручног образовања наставиће се и у наредном периоду, пре свега кроз развијање програма наставе и учења у складу стандардима квалификација и потребама тржишта рада и акредитације јавно признатих организатора активности образовања одраслих (ЈПОА) за програме обуке.

4.5. Даље развијати Националну стандардну класификацију занимања

Значајан помак у развоју класификације занимања учињен је доношењем Одлуке о Јединственом кодексу шифара за уношење и шифрирање података у евиденцијама у области рада („Службени гласник РС”, број 56/18), односно усвајањем новог Шифарника занимања, нове листе занимања која је усклађена са Међународном стандардном класификацијом занимања (ISCO–08), као и са потребама тржишта рада у РС. Даље активности биће усмерене на развој методологије за стандард занимања али и припрему нормативног и институционалног оквира за

успостављање процеса израде стандарда односно описа занимања.

Пројекције за 2019-2021. годину⁷

Напори Републике Србије су усмерени на интензивирање реформских процеса, како би се обезбедио континуитет побољшања привредног окружења, напретка на међународним листама конкурентности и даљег подизања кредитног рејтинга земље. Препозната је неопходност проналажења нових извора раста, па су иновације, истраживање и развој, обновљиви извори енергије и еко инвестиције у сталном фокусу приликом дефинисања будућих активности.

Кретања основних макроекономских агрегата и индикатора за Републику Србију у периоду 2019-2021. године пројектована су на основу актуелних економских показатеља и изгледа за Републику Србију и међународно окружење, као и на основу процене ефеката планираних мера економске политике. У обзир су узети и успостављена фискална стабилност и кретања реалног сектора, ојачана позиција земље и растући прилив страних директних инвестиција. Поред тога, започете реформе и планирана системска унапређења привредног амбијента идентификовани су као извори могућег додатног раста.

Очекује се да ће у 2020. години инвестиције бити веће за 5,6%. Инвестиције ће бити друга по значају компонента у погледу позитивног доприноса расту, што је веома важно са становишта његове одрживости. Диверзификација страних директних инвестиција по индустријским и услужним делатностима, подржана значајно већом производњом сектора пољопривреде у 2018. години, резултираће бржим растом извоза (9,5%) од раста увоза (8,2%). Оваква кретања ће резултирати благо позитивним доприносом нето извоза расту БДП, што ће уз побољшане односе размене довести до смањења дефицита текућег рачуна платног биланса на 5,0% БДП.

Привредни раст и добар фискални резултат, са успостављеном фискалном дисциплином и значајно ојачаним кредибилитетом Републике Србије код инвеститора, уз повољније услове задуживања на међународном финансијском тржишту, обезбедиће наставак убрзаног темпа смањења учешћа спољног и јавног дуга у БДП.

У периоду 2019-2021. године очекује се наставак раста директних страних инвестиција (просечан годишњи прилив од 2,7 млрд евра), а који ће допринети отварању нових радних места. Поред тога, стране директне инвестиције које су до сада привучене поштриће унутрашњу конкурентску активност и утицати на ефикасност домаћих произвођача, док са друге стране треба да активирају нове канале продаје и отворе нове тржишне нише. Такође, конкретним мерама се уклањају баријере и ослобађају ресурси за убрзано инвестирање домаћих произвођача, стимулише се сваки вид домаће инвентивности и проактивности.

⁷ Припремљено на основу података из Фискалне стратегије за 2019. годину са пројекцијама за 2020 - 2021. годину

Посматрано на страни понуде, услужни сектор и индустрија ће задржати улогу доминантних извора раста. Позитиван допринос ће доћи и од очуваног динамичног раста грађевинске активности, док код пољопривредне производње након пада у 2019. години, очекује се скроман раст у 2020. и 2021. години. На тржишту рада се у средњорочном периоду очекује наставак повољних кретања која ће се пре свега огледати у снажнијем расту просечних зарада и достизању једноцифрене стопе незапослености. Интензивираним радом инспекцијских служби, након унапређене радне легислативе и усвојених мера у правцу пореског растеређења рада, наставиће се смањење броја запослених у сивој зони и њихово превођење у контингент формално запослених. Овим ће услови рада, у погледу права и осигурања радника,

бити унапређени, а позитиван ефекат ће се одразити и на приходе буџета.

На крају средњорочног периода очекују се ефекти комплексних реформи образовног система и адекватан одговор на потребе привреде, док ће се мерама активне политике запошљавања, првенствено обукама за потребе тржишта рада и подршком социјалном предузетништву олакшати доступност радних места теже запошљивим и социјално рањивим категоријама незапослених и тиме додатно обезбедити инклузивност привредног раста.

1. Трендови на тржишту рада

Ситуација на тржишту рада Републике Србије, сагледана је кроз податке Анкете о радној снази и последње податке за III квартал 2019. године.

Табела 5. Кретање основних индикатора тржишта рада, становништво старости 15+

Старосна категорија 15+ (у %)	I квартал 2019.	II квартал 2019.	III квартал 2019.	2018. просек
Стопа активности	53,9	54,8	54,8	54,5
Стопа запослености	47,4	49,2	49,6	47,6
Стопа незапослености	12,1	10,3	9,5	12,7
Стопа неактивности	46,1	45,2	45,2	45,5

Извор: АРС, РЗС

Стопа активности становништва старости 15 и више година у III кварталу 2019. године износила је 54,8% и виша је од просека за 2018. годину.

Стопа запослености становништва старости 15 и више година у III кварталу 2019. године износила је 49,6% и у поређењу са просеком за 2018. годину је повећана за два процента.

Стопа незапослености становништва старости 15 и више година у III кварталу 2019. године износила је 9,5% и у односу на просек 2018. године (12,7%) повећана је 3,2% и по први пут од када се прати је испод десет процената.

Табела 6. Структура становништва старости 15+

Старосна категорија 15+ (у хиљадама)	I квартал 2019.	II квартал 2019.	III квартал 2019.	2018. просек
Укупно	5.934,9	5.927,6	5.920,3	5.955,1
Активно становништво	3.197,7	3.250,5	3.247,1	3.245,1
Запослена лица	2.810,5	2.916,5	2.938,7	2.832,9
Незапослена лица	387,1	334,0	308,4	412,2
Неактивно становништво	2.737,3	2.677,1	2.673,2	2.710,0

Извор: АРС, РЗС

Број запослених у III кварталу 2019. године износио је око 2.938.700 и у односу на просек претходне године повећан је за око 105.800 лица.

Број незапослених у III кварталу 2019. године износио је око 308.400 лица и у односу на просек претходне године смањен је за 103.800 лица.

2. Регионални аспект индикатора тржишта рада

У трећем кварталу 2019. године број запослених износио је 2 938 700 а број незапослених 308 400. Стопа запослености за дати период износи 49,6% а стопа незапослености 9,5%.

Поређење са истим кварталом претходне године

У односу на трећи квартал 2018. године, стопа запослености већа је за 0,4 процентна поена (п. п.), а стопа незапослености мања је за 1,8 п. п.

Међугодишњи раст броја запослених износио је 9 500, док је међугодишњи пад броја незапослених износио 63 400. Смањење незапослености се делимично прелило на раст запослености (за 9 500), али је већим делом последица повећања неактивности (за 23 000) и смањења броја становника узраста 15 и више година (за 31 000) у последњих годину дана.

У оквиру укупне запослености дошло је до смањења неформалне запослености (за 46 700) и повећања формалне запослености (за 56 200), доминантно у секторима делатности Прерађивачка индустрија и Грађевинарство, што је у складу са подацима о

регистрованој запослености из евиденције Централног регистра обавезног социјалног осигурања.

Стопа неформалне запослености, која је у трећем кварталу 2019. године износила 18,8%, и стопа дугорочне незапослености, која је у истом периоду претходне године за 1,7 и 1,6 п. п. респективно.

Највећи раст запослености (за 14 900), уз смањење незапослености (за 22 600), забележен је у Региону Јужне и Источне Србије. У Региону Шумадије и Западне Србије дошло је до истовременог смањења запослености (за 10 100) и незапослености (за 21 600), док је у Београдском региону пад незапослености (за 22 100) праћен релативно малим растом запослености (за 3 200). У Региону Војводине није било значајних промена у броју запослених и незапослених.

Код популације младих (15–24) дошло је до смањења обима радне снаге – запослености за 9 800 и незапослености за 1 400 на међугодишњем нивоу, при чему је број неактивних на тржишту рада остао непромењен. Истовремено је дошло до раста запослености (за 23 400) код становништва старијег од 55 година.

Стопа активности младих у трећем кварталу 2019. износила је 30,6% (што је за 1,1 п. п. мање него у истом периоду прошле године), док су стопе запослености и

незапослености биле на нивоу од 22,6% и 26,0% респективно.

3. Положај жена на тржишту рада

Незапосленост жена у Републици Србији израженија је од незапослености мушкараца.

Стопа активности становништва старог 15 и више година у III кварталу 2019. године износила је 54,8%, при чему је стопа активности мушкараца 63,3% а жена 47,0%.

Стопа запослености становништва старости 15 и више година износила је 49,6%, и то мушког становништва 57,9% а женског 41,9%.

Стопа незапослености становништва старости 15 и више година износила је 9,5%, и то 8,5% за мушкарце и 10,8% за жене.

4. Старосна структура незапослених лица

Посматрано према годинама старости III квартал 2019. године старосна структура незапослених лица по полу:

Табела 7. - Основни контингенти радне снаге, по региону и старосним групама, III квартал 2019.

	Укупно	Србија – север		Србија – југ		
		Београдски регион	Регион Војводине	Регион Шумадије и Западне Србије	Регион Јужне и Источне Србије	Регион Косово и Метохија
		(у хиљ.)				
Становништво старо 15 и више година	5920,3	1437,7	1585,3	1639,3	1258,0	...
Активно	3247,1	794,0	852,0	929,9	671,3	...
Запослено	2938,7	733,5	782,4	831,7	591,0	...
Незапослено	308,4	60,4	69,5	98,1	80,3	...
Неактивно	2673,2	643,7	733,3	709,4	586,7	...
	%					
Стопа активности	54,8	55,2	53,7	56,7	53,4	...
Стопа запослености	49,6	51,0	49,4	50,7	47,0	...
Стопа незапослености	9,5	7,6	8,2	10,6	12,0	...
Стопа неактивности	45,2	44,8	46,3	43,3	46,6	...
	(у хиљ.)					
Младо становништво (15–24)	714,7	158,5	193,6	206,1	156,4	...
Активно	218,4	40,8	70,1	61,7	45,7	...
Запослено	161,7	32,5	56,2	42,3	30,8	...
Незапослено	56,7	8,4	14,0	19,4	14,9	...

Неактивно	496,3	117,7	123,5	144,4	110,7	...
	%					
Стопа активности	30,6	25,8	36,2	29,9	29,2	...
Стопа запослености	22,6	20,5	29,0	20,5	19,7	...
Стопа незапослености	26,0	20,5	19,9	31,5	32,7	...
Стопа неактивности	69,4	74,2	63,8	70,1	70,8	...
	(у хиљ.)					
Становништво радног узраста (15–64)	4497,0	1107,2	1222,6	1235,9	931,2	...
Активно	3074,1	772,6	827,7	856,6	617,1	...
Запослено	2766,1	712,6	758,2	758,5	536,8	...
Незапослено	308,0	60,0	69,5	98,1	80,3	...
Неактивно	1422,9	334,6	394,8	379,3	314,1	...
	%					
Стопа активности	68,4	69,8	67,7	69,3	66,3	...
Стопа запослености	61,5	64,4	62,0	61,4	57,6	...
Стопа незапослености	10,0	7,8	8,4	11,5	13,0	...
Стопа неактивности	31,6	30,2	32,3	30,7	33,7	...

Извор: АРС, РЗС

5. Положај младих (15-24) на тржишту рада

У односу на трећи квартал 2018. године није било битнијих промена статуса младих (15-24) на тржишту рада. Стопа активности младих у трећем

кварталу 2019. године је повећана уз истовремено веће ангажовање младих у тражењу запослења, од 12,8%.

Стопа незапослености младих у трећем кварталу 2019. године износила 56,7% и она је у односу на исти квартал 2018. године смањена 2,4%.

Табела 8. Основни контингенти радне снаге

Основни контингенти радне снаге старости 15–24 године по полу, III квартал 2019.					
	III квартал 2019	Промене у односу на претходни квартал		Промене у односу на исти квартал претходне године	
	(у хиљ.)	(у хиљ.)	%	(у хиљ.)	%
Укупно	714,7	-2,7	-0,4	-11,1	-1,5
Активни	218,4	10,1	4,9	-11,2	-4,9
Запослени	161,7	4,2	2,6	-9,8	-5,7
Незапослени	56,7	5,9	11,7	-1,4	-2,4
Неактивни	496,3	-12,8	-2,5	0,1	0,0
Мушкарци	368,0	-1,4	-0,4	-5,7	-1,5
Активни	134,9	0,5	0,4	-12,8	-8,7
Запослени	104,4	1,2	1,1	-6,4	-5,8
Незапослени	30,5	-0,7	-2,2	-6,4	-17,4
Неактивни	233,1	-1,9	-0,8	7,1	3,1
Жене	346,6	-1,3	-0,4	-5,4	-1,5

Активни	83,5	9,6	13,0	1,6	2,0
Запослени	57,3	3,0	5,5	-3,4	-5,6
Незапослени	26,2	6,6	33,9	5,0	23,8
Неактивни	263,1	-10,9	-4,0	-7,0	-2,6

Извор: *АРС, РЗС*

7. Положај старијих (55-64) на тржишту рада РС, КО и град Ваљево

У 2019. године број лица старости 55-64 године на евиденцији НСЗ-Филијала Ваљево је био

1.337, у Колубарском округу 2.114, а на територији РС 111.258 лица. У Ваљевоу је приметан већи проценат ове старосне групе од укупног броја незапослених жена на територији града Ваљева.

Табела 9. Тржишта рада старијих (55-64 година)

Старосна категорија 55-64	2019. година	жене	% од укупног броја незапослених	% од укупног броја незапослених жена
Р Србија	111.258	50.974	22%	18,3
Колубарски округ запослености %	2.114	1.041	25,5%	21,7
Ваљево	1.337	615	28,8	23,0

Извор: *НСЗ*

8. Дугорочна незапосленост ГРАД ВАЉЕВО

Посматрано према дужини тражења запослења, од укупног броја лица на евиденцији незапослених, категорији дугорочно незапослених, који посао траже дуже од 12 месеци, припадало је 65%. Дугорочно незапослених жена било је 1.797 лица, односно, 67% од укупног броја незапослених жена, што показује да је дугорочна незапосленост жена виша од укупне дугорочне незапослености.

У укупном броју дугорочно незапослених највише је лица која чекају запослење дуже од десет година и њих је 739 на територији града Ваљева, што чини 16% укупно незапослених на евиденцији.

јачање улоге политике запошљавања; повећање приступа тржишту рада за

Роме;

3) Смањење дуалности на тржишту рада;

4) Унапређење положаја младих на тржишту рада.

Наведени циљеви кохерентни су са стратешким и оперативним оквиром политике запошљавања, док су истовремено циљеви, односно мере и интервенције, препознате у областима рада, омладинске политике, образовања, пензијског и здравственог система, у складу са релевантним секторским документима.

9. Циљеви и приоритети политике запошљавања у РС

При дефинисању циљева и приоритета политике запошљавања за 2020. годину узети су у обзир: Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП)⁸ који представља стратешки документ и главни механизам за дијалог о приоритетима Републике Србије у области запошљавања и социјалне политике, у предприступном процесу.

На основу идентификованих изазова на тржишту рада, утврђени су следећи циљеви политике запошљавања:

1) Спречавање великог раста незапослености;

2) Смањење опште стопе неактивности и повећање стопе запослености:

10. Побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада

Раст запошљавања, и као стратешки циљ - одрживо повећање запослености, посебно у приватном сектору, зависи од привредног и инвестиционог амбијента и утиче на повећање не само броја, већ и квалитета радних места.

У 2020. години наставиће се са активностима у погледу даљег унапређења законодавног оквира у области рада и запошљавања, унапређења квалитета рада институција тржишта рада.

Ради остваривања постављеног приоритета политике запошљавања предвиђене су следеће мере:

- Унапређење законодавног оквира у области рада и запошљавања - наставиће се

⁸ Усвојен 31. маја 2016. године

са припремом законских решења из области рада и запошљавања којима се доприноси побољшању регулаторног оквира у овим областима (пропис о штрајку, о агенцијама за привремено запошљавање, о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима и о социјалном предузетништву).

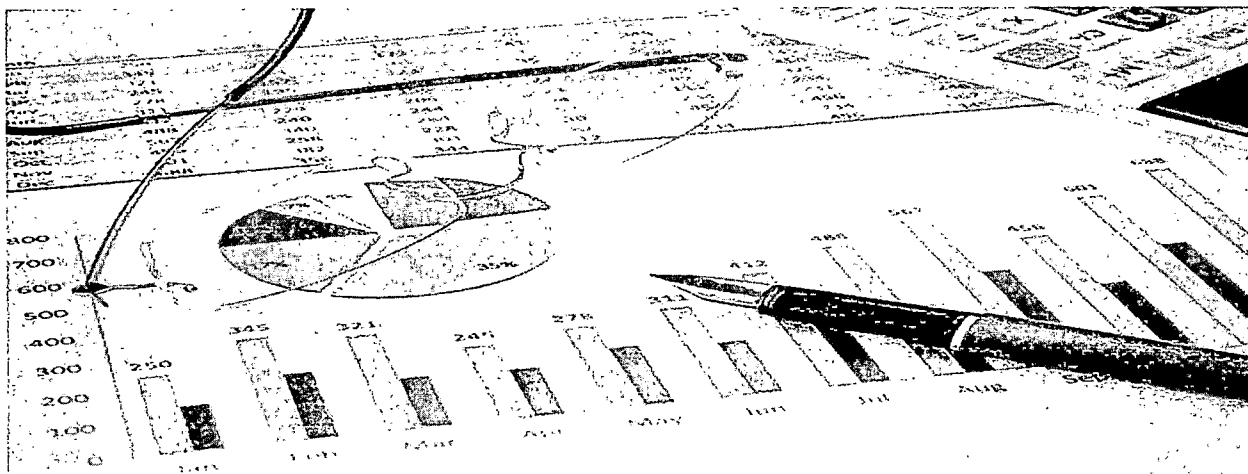
- **Унапређење капацитета НСЗ за ефикасније пружање услуга посредовања у запошљавању, укључујући и систем каријерног вођења и саветовања** - у склопу реформе НСЗ акценат је на повећању квалитета услуга и унапређења стручног саветодавног рада са незапосленим лицима и послодавцима. То подразумева повећање броја саветника за запошљавање у НСЗ који раде директно са незапосленим лицима, као и наставак стручног оспособљавања и усавршавања запослених у НСЗ.
- **Унапређење капацитета агенција за запошљавање и развијање различитих облика сарадње агенција и НСЗ** - кроз организовање тренинга и обука за запослене у агенцијама, посебно за обављање послова професионалне оријентације и саветовања о планирању каријере, обезбеђивање заштите при запошљавању у иностранству, вођење евиденција и сл., укључујући и организовање припремних активности за приступање ЕУРЕС мрежи.
- **Јачање капацитета локалних савета за запошљавање и подстицање дијалога и сарадње на локалном и регионалном нивоу** - кроз организовање обука за планирање локалне политике запошљавања (за представнике локалних савета за запошљавање, јединица локалне самоуправе и НСЗ) која је у складу са стањем, потребама и могућностима локалног тржишта рада.
- **Унапређење метода евалуације мера активне политике запошљавања** – планира се примена ревидиране методологије за оцену утицаја реализованих мера активне политике запошљавања.
- **Спровођење анкете за праћење потреба и прогнозирања кретања на тржишту рада и унапређење процедура за планирање на националном и локалном нивоу** – планира се спровођење редовног годишњег анкетног истраживања потреба послодаваца за занимањима, квалификацијама, знањима и вештинама радне снаге, како би се обезбедила усаглашеност понуде и потражње на тржишту рада.

а. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал

Политика запошљавања представља интегрални део система развоја људских ресурса и креира се на основу анализе података о основним и пројектованим кретањима на тржишту рада, односно на основу сагледавања и праћења тенденција, стања и будућих потреба послодаваца на националном и регионалном нивоу ради прилагођавања мера активне политике запошљавања потребама тржишта рада.

Са циљем унапређења квалитета понуде и конкурентности радне снаге промовисаће се услуге каријерног вођења и саветовања, концепт целоживотног учења и тиме утицати на смањење неусаглашености понуде и потражње тржишту рада. Ради остваривања постављеног приоритета политике запошљавања предвиђене су следеће мере:

- **Промовисати и даље развијати каријерно вођење и саветовање**- Министарство просвете, науке и технолошког развоја, као носилац ове мере, успоставиће методологију праћења спровођења програма каријерног вођења и саветовања заснованих на стандардима услуга, формирати тимове за каријерно вођење и саветовање у основним, средњим и високошколским установама и тиме у сарадњи са другим институцијама и НСЗ обезбедити услове за ученике, односно незапослена лица за управљање каријером, односно за планирање и управљање променама у области учења и рада.
- **Даље развијати национални систем класификације занимања** - наставиће се, у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, са активностима на изради усаглашене класификације занимања.
- **Даље развијати национални оквир квалификација** - Министарство просвете, науке и технолошког развоја наставиће са активностима на успостављању законског и институционалног оквира за имплементацију националног оквира квалификација.
- **Промовисати концепт целоживотног учења** - подстицаће се континуирано усвајање додатних знања и вештина ради конкурентнијег иступања на тржишту рада, а истовремено ће се радити на подизању квалитета обука кроз акредитацију јавно признатих организатора активности образовања одраслих.
- **Наставак реформе стручног образовања** - Министарство просвете, науке и технолошког развоја наставиће са активностима на развоју политике формалног образовања у циљу бољег одговора на потребе тржишта рада.

1. ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ

Град Ваљево припада, од 2014. године, првој групи развијености градова и општина у

Србији. Ваљевску привреду карактерише значајно учешће индустрије, у оквиру које је посебно заступљена металопрерада, прехранбена индустрија са значајним пољопривредним потенцијалима, затим текстилна индустрија, графичка делатност, прерада дрвета, грађевинарство и производња неметала и туризам. Од осталих грана доминантна је трговина са финансијским услугама.

Економски раст захтева инвестиције, слободну конкуренцију и отворено тржиште. Град Ваљево кроз транспарентан и инвестиционо "пријатељски" оквир тежи да створи такве привредне услове у којима будући инвеститор може да сагледа све могућности за доношење средњорочних и дугорочних инвестиционих одлука. Значај малих и средњих предузећа огледа се у томе што у доба кризе најлакше опстају, јер се најбрже прилагођавају новонасталим условима. Подизање свести о предузетништву и унапређење управљачких способности садашњих и потенцијалних предузетника захтева промовисање предузетништва кроз:

одговарајућу обуку о могућностима коришћења фондова за започињање посла, најповољнијем правном облику предузетништва, поступку регистрације, пореским и другим финансијским обавезама, начину израде бизнис планова, као и о самом препознавању предузетничке склоности и пословних идеја. Посебно треба развијати предузетништво у специфичним секторима који су најважнији за економски развој, као што су пољопривреда и производња хране, информационо-технолошки сектору и туризам.

Развој предузетништва на територији града Ваљева и нова запошљавања подстицала је и Национална служба за запошљавање-Филијала Ваљево и то не само финансијском, већ и нефинансијском подршком. Водећу улогу за нефинансијску подршку одиграо је Пословни центар, кроз тродневне семинаре, првенствено лицима која намеравају да започну сопствени посао, "Пут до успешног предузетника". Похађање обуке је уједно био и један од услова за добијање средстава за samozapošljavanje. Процент успешности, на овај начин подстицаја предузетништва је међу највишим у Србији и износи око 40%.

Табела 10. Основни подаци о граду и округу по попису из 2011. године

	Површина (км ²)	Удео у укупној површини (%)			Број становника*	Удео у укупном броју становника (%)			Густина насељености (бр. станов./ км ²)
		Град	Округ	Србија		Град	Округ	Србија	
Урбана зона	323	35,69	13,06	0,37	59.073	65,41	33,85	0,82	183
Рурална зона	582	64,31	23,52	0,66	31.239	34,59	17,90	0,43	53,67
Град	905	100	36,58	1,02	90.312	100	51,75	1,25	99,79
Округ	2.474	/	100	2,80	174.513	/	100	2,42	70,53
Србија	88.361	/	/	100	7.186.862	/	/	100	81,33

Табела 11. Радно способно становништво по попису из 2011. године

Радно способно становништво (од 15-64 године)			
	Укупан број	Мушкарци	Жене
Град Ваљево	62.435	31.063	31.372
		49,75 %	50,25 %

2. КРЕТАЊЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ И ЗАПОШЉАВАЊА У ВАЉЕВУ

Позитивни трендови опоравка привредне активности, започети током 2016. године, интензивирани су у 2017. години, наставили током 2018. и 2019. године, кроз смањивање унутрашњих и спољних неравнотежа и раст привреде на здравим основама. Спроведене реформе у области грађевинарства и радног законодавства, уз фискално прилагођавање, повољно су утицале на инвестициони амбијент. Настављено је са опоравком домаће тражње (потрошње домаћинства и инвестиција), на шта указују индикатори инвестиционе активности (производња опреме, издате грађевинске дозволе, раст новоодобрених кредита привреди, јавни инфраструктурни радови итд.).

Незапослена лица

У Филијали Ваљево која покрива подручје Колубарског округа током 2019. године тржиште рада је имало следеће карактеристике: смањен је број незапослених лица у односу на 2018. годину на нивоу Округа, и у осталим општинама мањи је број незапослености. Због присутног нестабилног амбијента за привређивање и повећаног ризика у већој мери је изражена флукуација радне снаге, а недостатак већих нових инвестиција условио је минимални раст запошљавања са евиденције незапослених лица. За наставак тренда раста потребно је више инвеститора и отварања значајнијих производних капацитета, без којих се не може рачунати на озбиљне дугорочне резултате. И даље је неповољна квалификациона и старосна структура незапослених, због прилива старијих радника који су у процесу реструктурирања и приватизације остали без посла, као и смањеног запошљавања са евиденције млађих лица. Дугорочна незапосленост је и даље изражена и то је проблем који се наслеђује годинама.

Филијала Националне службе за запошљавање у Ваљево и њене испоставе у пет општина у Округу су и у току 2019. године реализовали велики број мера финансијске и нефинансијске подршке за подизање конкурентности радне снаге на тржишту рада и за директно подстицање запошљавања и развој предузетништва као што су: субвенције за samozapošljavanje и за отварање нових радних места за незапослена лица и запошљавање вишкова радника; запошљавање приправника - стручна пракса, организовани су курсеви за нове вештине и знања ради веће упосљивости незапослених; успешно ради клуб за тражење посла; систематски се врши обука незапослених како да активно траже посао; организовани су сајмови запошљавања као начин и место непосредног сусретања послодаваца и

незапослених и метод бржег задовољавања потреба послодаваца и незапослених; преко пословног центра Филијале незапослени су кроз обуке за стицање знања из предузетништва подстицани на предузетничко размишљање и понашања и брже укључивање у свет рада кроз развијање сопственог бизниса.

Број незапослених лица која активно траже запослење у Ваљево на дан 31.12.2019. године је 4.640 лица, а 2018. године 5.308 лица исти дан на евиденцији. У децембру 2019. године број незапослених лица је мањи за 668, односно 12,5%, у односу на исти месец 2018. године. Удео жена у незапослености у граду Ваљево је 57,40%. На нивоу Округа учешће жена у незапослености је 57,80% у 2019. години.

Дугорочно незапослених (на евиденцији дуже од 12 месеци) је 3.020 лица

Број дугорочно незапослених лица у граду Ваљево је 65% од укупног броја незапослених и њих чине већином жене. Најбројнија су лица која чекају на запослење дуже од 10 година 15,9% а потом лица са трајањем незапослености од 1-2 године 13,06%.

Незапослена лица према годинама старости

Незапослених лица која су млађа од 30 година у Ваљево је 790 на евиденцији, односно 17,02%. Број незапослених лица која су старија од 50 година има тенденцију смањења и чине 28,08 % у односу на прошлогодишњих 38,9%.

Незапослена лица према образовној структури

Структура незапослених у Округу и општинама према степену стручне спреме се није битније променила. У Ваљево је међу незапосленим лицима 1.618 (34,87%) нестручних радника (I-II степен, односно четворогодишње и осмогодишње основно образовање). Са средњом стручном спремом (III, IV и V степен) у Ваљево је 2.361 лице (50,88%). Са вишом школском спремом (VI-1 VI-2 степен) у Ваљево је 270 лица (5,80%). Незапослених са академским образовањем у граду Ваљево је 8,42% или 391 лице. Учешће жена по степенима стручне спреме расте у вишим степенима образовања (65% академаца су жене).

3. БРОЈ И СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ И ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ

Број незапослених лица на територији града Ваљево је у континуираном паду током претходних месеци 2019. године. Број запослених је у порасту, као и зараде.

Табела 12. Економија: Запосленост и зараде

	Град Ваљево
Запослени-укупно	29.008
Регистровани запослени у односу на бр.становника	33,75%
Просечна зарада без пореза и доприноса	50.658,00 РСД

Извор: РЗС, годишњи просек, НСЗ

Од 2015. године у број запослених се рачунају и регистровани индивидуални пољопривредници. Подаци су дати за 2018. годину, а зарада за новембар 2019. године.

Табела 13. Запослени према области делатности

ДЕЛАТНОСТ	Број запослених
Пољопривреда, шумарство и рибарство	441
Рударство	42
Прерађивачка индустрија	8.234
Снабдевање електр.енергијом и гасом	260
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	609
Грађевинарство	1.304
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	3.397
Саобраћај и складиштење	982
Услуге смештаја и исхране	718
Информисање и комуникације	275
Финансијске делатности-осигурање	275
Пословање некретнинама	41
Стручне, научне иновационе и техничке делатности	601
Административне и помоћне услужне делатности	447
Државна управа и обавезно социјално осигурање	1.647
Образовање	1.796
Здравствена и социјална заштита	1.724
Уметност, забава и рекреација	201
Остале услужне делатности	573
Регистровани индивидуални пољопривредници	2.545
Запослени у правним лицима	19.037
Предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	4.535
УКУПНО У СВИМ СЕКТОРИМА ДЕЛАТНОСТИ	26.118
ПРЕДУЗЕТНИЦИ И ЗАПОСЛЕНИ КОД ЊИХ И ЛИЦА КОЈА САМОСТАЛНО ОБАВЉАЈУ ДЕЛАТНОСТ И ЗАПОСЛЕНИ У ПРАВНИМ ЛИЦИМА	23.572
УКУПАН БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ	26.118

Извор: РЗС, Регистрована запосленост у РС, годишњи просек

4. ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ У ГРАДУ ВАЉЕВУ

Табела 14. Упоредни преглед просечних зарада по запосленом по годинама.

	2010 (€)*	2011 (€)*	2012 (€)*	2013 (€)*	2014 (€)*	2015 (€)*	2016 (€)*	2017 (€)*	2018 (€)*	2019 (€)*
Просечна бруто зарада у Граду	430	438	469	454	459	435	443	467	569	595
Просечна бруто зарада у округу	446	493	445	450	472	452	453	474	587	602

Просечна бруто зарада у Србији	518	545	521	527	523	506	515	537	602	660
Просечна нето зарада у Граду	311	290	342	330	333	314	322	337	411	430
Просечна нето зарада у округу	322	340	332	401	341	326	329	343	423	434
Просечна нето зарада у Србији	373	392	375	376	380	382	374	390	460	478

* по просечном средњем курсу НБС за сваку годину

Од 2015. године је приметан пораст зарада у бруто и нето износу на територији града Ваљево. У 2018. години, просечна нето зарада је била 44.508,00 динара, а у новембру 2019. године је износила 50.658,00 динара.

5. ПОДСТИЦАЈИ ЗАПОШЉАВАЊА И МЕРЕ ГРАДА ВАЉЕВА 2007/19. ГОДИНЕ

Град Ваљево, од 2007. године, издваја подстицајна средства за запошљавање. До 2020. године тај износ је више од 178 милиона динара (Табела 15).

Табела 15: Укупна средства издвојена за активне мере запошљавања по годинама

ГОДИНА	МЕРА: нова радна места	МЕРА: samozapošljavanje	МЕРА: СТРУЧНА ПРАКСА	МЕРА: ЈАВНИ РАДОВИ	УКУПНО СВЕ МЕРЕ У ГОДИНИ БР. ЛИЦА	УКУПНО ИЗДВОЈЕНА СРЕДСТВА ЛС
2007.	50				50	5.000.000,00
2008.	88				88	8.750.000,00
2009.	72				72	5.800.000,00
2010.	65		21		86	8.000.000,00
2011.	20	26	34		80	10.000.000,00
2012.	24	27	25	15	91	12.000.000,00
2013.	40	20	20	46	126	18.777.000,00
2014.	37	30	20		87	15.000.000,00
2015.	10	10	30	81	131	15.000.000,00
2016.	10	10	30	69	119	15.000.000,00
2017.			42	83	125	15.000.000,00
2018.			65	140	205	25.000.000,00
2019.	10	10	53	50	123	25.000.000,00
УКУПНО:	426	133	340	484	1383	178.327.000,00

Извор: Одељење за локални развој, привреду и комуналне послове

6. ПРИВРЕДА ГРАДА ВАЉЕВА

Ваљевску привреду карактерише пољопривредно-прехрамбена производња, грађевинарство и графички сектор. Традиционално, на територији града Ваљево, развијен је приватни сектор, који се састоји од малих и средњих предузећа и самосталних занатских и трговинских радњи. У привредном сектору послује 1.237 предузећа од којих су 4 велика, 11 средњих и остало су мала. У овим предузећима је запослено преко 15.000 радника. У граду има преко 4.000 предузетника, од чега је највећи број у области трговине 24.16% и прерађивачке производње 20.56%. У привредној структури, доминантно место има прерађивачки сектор (339),

затим следи трговина (325), грађевинарство (80) и стручне, научне, иновационе и техничке делатности (72). Охрабрује да се последњих година више предузећа отвори, него што се угаси/брише из регистра АПР.

Основни локационо-развојни потенцијали за размештај сектора на подручју града су: традиционално развијен привредни сектор, већ изграђени производни и инфраструктурни капацитети, природне погодности за развој пољопривредне производње као сировинске основе за развој прехрамбене производње, мрежа саобраћајница (путеви, железница), утврђене резерве неметала-кречњака, песка, каолина, техничког камена, итд.

Значајно је учешће производње, у оквиру које посебно место заузимају металоперађивачки сектор, прехранбена производња и прерада, са развијеном пољопривредом и значајним пољопривредним потенцијалима, затим текстилна производња, графичка делатност, прерада дрвета, грађевинарство и производња неметала. Од осталих грана доминантни су саобраћај и складиштење. Поред наведених, постоје и позитивни примери приватизованих и новоотворених страних и домаћих фирми, које годинама утичу на позитивну привредну “крвну” слику града Ваљева.

7. СТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА, ЗАПОШЉАВАЊЕ, СЛОБODНА РАДНА МЕСТА И СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНИХ

У периоду од 2012. до 2019. године, остварена је макроекономска стабилност и повољнија микроекономска ситуација. То је утицало на појаву позитивних трендова на тржишту рада, али проблеми у области запошљавања, као што су недостатак послова, недовољне привредне активности и ниска запосленост у формалној економији и даље су присутни.

Опште карактеристике тржишта рада остају непромењене у односу на претходни период: неусаглашеност понуде и потражње радне снаге, велико учешће дугорочно незапослених, неповољна старосна и квалификациона структура незапослених, висока стопа незапослености младих и ниска мобилност радне снаге.

7.1. ЗАПОШЉАВАЊЕ

Према прописима из области запошљавања, послодавци немају обавезу да пријављују нова радна места Националној служби за запошљавање тако да није могуће пратити овај индикатор. Оно што се може пратити је број слободних радних места која послодавци пријављују НСЗ онда када траже посредовање, као и запошљавање према административним подацима.

У месецу децембру су пријављене потребе за запошљавањем укупно три лица, од тога једно лице на неодређено и два на одређено време. У истом периоду, запослило се 96 лица, 12 на неодређено и 84 на одређено време, од тога је десет лица са евиденција НСЗ-Филијала Ваљево. У истом периоду се на евиденцију пријавило 308 лица. Ранија статистика је изгледала на овај начин:

Табела 16. Запошљавање 2015 - 2018. година

		Град 2015.	Град 2016.	Град 2017.	Град 2018.
Слободна радна места - укупно		1.382	1.603	1.321	1.448
На неодређено време		147	176	283	1.203
		10,64%	10,98%	21,42%	83,08%
На одређено време		1.235	1.427	1.038	245
		89,36%	89,02%	78,58%	16,91%

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

7.2. СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

Дугорочно незапослених (на евиденцији дуже од 12 месеци) 3.359 лица.

Посматрано према дужини тражења запослења, од укупног броја лица на евиденцији незапослених, категорији дугорочно незапослених, који посао траже дуже од 12 месеци, припадало је 65%, односно 3020 лица. Дугорочно незапослених жена било је 1797 лица, односно, 67% од укупног броја незапослених жена, што показује да је дугорочна

незапосленост жена виша од укупне дугорочне незапослености.

У укупном броју дугорочно незапослених највише је лица која чекају запослење дуже од десет година и њих је 739 на територији града Ваљева, што чини око 16% укупно незапослених на евиденцији. Следе лица која чекају на запослење до три месеца 14,35%, лица која чекају на запослење од 1-2 године и то 13,47% и лица која чекају од 5-8 година 13,06%. (Табела 17).

Табела 17. Незапослени према дужини чекања на посао, 2017. - 2019. година

	Град 2017.	Удео у укупном броју незапослен их (%)	Град 2018.	Удео у укупном броју незапослен их (%)	Град 2019.	Удео у укупном броју незапослен их (%)
УКУПНО	6.022	100	5.308	100	4640	100
До 3 месеца	817	13,56	891	16,79	666	14,35
Од 3 до 6 месеци	504	8,37	521	9,82	451	9,71
Од 6 до 9 месеци	340	5,65	275	5,18	248	5,18
Од 9 до 12 месеци	286	4,75	262	4,94	255	5,34
Од 1 до 2 године	818	13,58	614	11,57	625	13,47
Од 2 до 3 године	526	8,73	406	7,65	328	7,06
Од 3 до 5 година	722	12,00	539	10,15	471	10,15
Од 5 до 8 година	930	15,44	693	13,06	518	13,06
Од 8 до 10 година	421	6,99	380	7,16	339	11,16
Преко 10 година	658	10,93	727	13,70	739	15,93

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

Приметно је да се у односу на посматрани трогодишњи период, у 2019. години, повећао проценат лица која чекају запослење преко десет година, као и оних који чекају запослење од 1-2 године. Ово за последицу има неповољну старосну и квалификациону структуру незапослених, високу стопу незапослености младих и ниску мобилност радне снаге.

8. СТАРОСНА И КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНИХ

Старосна структура незапослених лица, посматрана у 2019. години, показује да највеће учешће у структури незапослених, према годинама старости, имају незапослена лица од 55-59 година, а затим лица од 50-54 године старости.

Незапослених лица која су млађа од 30 година у Ваљевоу је 17,03%. Број незапослених лица која су старија од 50 година имају тенденцију незнатног раста. У Ваљевоу је 42,07% лица (Табела 18).

Табела: 18. Старосна структура незапослених 2017. - 2019. година

Број година незапосленог лица	Град 2017.	Удео у укупном броју незапослен их (%)	Град 2018.	Удео у укупном броју незапослен их (%)	Град 2019.	Удео у укупном броју незапослен их (%)
УКУПНО	6.022	100	5.308	100	4640	100
15-19 година	108	1,79%	115	2,17%	122	2,63
20-24 године	484	8,04%	348	6,55%	253	5,45
25-29 година	652	10,83%	549	10,34%	415	8,95
30-34 године	634	10,53%	541	10,20%	448	9,65
35-39 година	618	10,26%	525	9,90%	423	9,13
40-44 године	662	10,99%	558	10,51%	499	10,75
45-49 година	680	11,29%	605	11,40%	528	11,38
50-54 године	779	12,94%	695	13,09%	615	13,25

55-59 година	910	15,11%	862	16,24%	801	17,27
60-64 године	495	8,22%	510	9,60%	536	11,55

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

Неповољну старосну структуру незапослених, потврђује чињеница да је учешће млађих од 30 година (17,03) мања у укупној незапослености у односу на учешће старијих од 50 година године (42,07%).

Квалификациона структура незапослених у Ваљево се није битније променила у односу на исти период претходне године. Међу незапосленим лицима је 1618 нестручних радника или око 35% од укупног

броја незапослених. Са средњом стручном спремом (III, IV и V степен) у Ваљево је 2.771 лице или 50% укупно незапослених лица на евиденцији НСЗ-Филијала Ваљево. Са вишом школском спремом (VI-1 VI-2 степен) у Ваљево је 270 лица, око 6%. Незапослених са академским образовањем у граду Ваљево је 8,42% или 391 лице. Учешће жена по степенима стручне спреме расте у вишим степенима образовања, тако да је 65% академаца жене (табела 19).

Табела 19. Квалификациона структура незапослених 2017. - 2019. године

Квалификациона структура незапослених лица	Град 2017.	Удео у укупном броју незапослених (%)	Град 2018.	Удео у укупном броју незапослених (%)	Град 2019.	Удео у укупном броју незапослених (%)
УКУПНО	6.410	100	5.308	100	4.640	100
Неквалификовани	1.681	26,22	1391	26,20	1.289	27,78
Нижа стручна спрема и полуквалификовани	427	6,66	379	7,15	329	7,10
Квалификовани	1.405	21,91	1139	21,45	964	20,77
Средња стручна спрема	1.933	30,15	1592	30,00	1.365	29,42
Висококвалификовани	52	0,81	40	0,75	32	0,69
Виша стручна спрема	233	3,63	323	6,08	270	5,81
Висока стручна спрема	679	10,59	444	8,37	391	8,42

Извор: НСЗ

Незапослених лица са средњом стручном спремом и неквалификованих лица и даље је преко 50% учешћа у укупно незапосленим лицима у граду Ваљево. Удео незапослених са високом стручном спремом је у благом смањењу, што је позитиван тренд.

Незапосленост жена

Незапосленост жена у Граду Ваљево израженија је од незапослености мушкараца. Од укупног броја незапослених на дан 31.12.2019. године, жене чине 57,43% од укупног броја незапослених лица (Табела 20).

Табела 20. Структура незапослених према полу, упоредни преглед 2017.- 2019. год.

		Град Ваљево 2017.	Град Ваљево 2018.	Град Ваљево 2019.
Незапослени - укупно		6.022	5.308	4.640
Незапослени - жене	број	3.345	3.052	2.665
	%	55,55	57,50	57,43
Незапослени - мушкарци	број	2.677	2.256	1.975
	%	44,45	42,50	42,57

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

У односу на 2017. годину, незапосленост жена у односу на мушкарце на евиденцији НСЗ- Филијала Ваљево у 2018. и 2019. години је изражено у процентима, и даље је већа, док је номинално дошло до смањења незапослености и мушкараца и жена.

Положај Рома на тржишту рада

Посебно осетљива група на тржишту рада и велики изазов у запошљавању представљају незапослена лица ромске националности. Висока стопа незапослености и ниска стопа партиципације у запослености карактеришу положај Рома на тржишту рада, који је знатно лошији у односу на укупну популацију. Посебан проблем је дугорочни карактер незапослености.

На евиденцији Националне службе за запошљавање - Филијала Ваљево је 160 лица (3,45% од укупно

незапослених) ромске националности од тога су 87 жене.

Незапосленост лица са инвалидитетом

Проблем запошљавања лица са инвалидитетом Влада Републике Србије, поред финансијских подстицаја, покушава да реши и законским прописима којима би обавезала послодавце да интензивније запошљавају наведена лица. У том смислу је и усвојен Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом (Службени гласник РС, бр. 36/09). Број незапослених особа са инвалидитетом је 150, од тога је 63 жена. Удео наведених лица у укупном броју незапослених у Граду Ваљево је 3,23% (Табела 21).

Табела 21. Незапослени са инвалидитетом (стање на дан 31.12.2019.)

Категорија	Укупно	Жене
Ратни војни инвалиди	25	0
Војни мирнодопски инвалиди	1	0
Цивилни инвалиди рата	0	0
Инвалиди рада	4	2
Категорисана лица	11	8
Процењена радна способност	109	53
Укупан	150	63

Извор: Национална служба за запошљавање-Филијала Ваљево

Вишкови запослених, корисници новчане надокнаде у случају незапослености и корисници социјалне помоћи

Вишкови запослених, као категорија, подразумева некадашње запослене који се налазе на евиденцији незапослених, као последица реструктурирања предузећа (раније технолошки вишак). Корисника новчане надокнаде на евиденцији има 1240 лица, од тога је 326 лица на евиденцији пријављено као технолошки вишак. Корисника новчане социјалне помоћи је 391. Подаци са 31.12.2019. године.

Повећање запослености

Раст запошљавања, и као стратешки циљ, одрживо повећање запослености, посебно у приватном сектору, зависи од повећања не само броја, већ и квалитета радних места, односно од повећања такозваних «добрих послова». У том смислу акценат треба ставити на развој привреде, привлачење страних директних инвестиција, допринос унапређењу система образовања и система социјалне заштите.

Улагање у људски капитал

У основи економског раста и развоја иновативне и конкурентне привреде, са више послова и са бољим пословима, налази се улагање у људски капитал и квалитет система образовања. Одговарајуће знање и његова примена, препознато је као основни развојни фактор који Град Ваљево, с обзиром на остале расположиве факторе и ресурсе, мора у пуној мери да искористи. Имајући у виду да се наше друштво определило да постане «друштво које учи», што је у складу са смерницама Европске стратегије 2020, посебно је важно допринети спровођењу реформе система образовања, што је дугорочан процес чији ће резултати бити видљиви не само у систему образовања него и у запошљавању.

Превазилажење постојеће ситуације у првом реду подразумева реформу система средњег стручног образовања и успостављање система образовања одраслих, система кратких обука на тржишту рада. Ове мере би допринеле решавању једног од водећих проблема, а то је слаба мобилности радне снаге.

Планирање образовне политике треба да буде у складу са потребама тржишта рада, кроз унапређење квалитета образовања, реализацију обука (нарочито у делу који се односи на кратке обуке) и практичну

наставу, јер су управо практична знања и стечене вештине од великог значаја за запошљавање и укључивање у свет рада. Остали елементи су: успостављање и развој каријерног вођења и саветовања, развој образовања одраслих, функционално основно образовање, стандардизација програма образовања и обука, акредитација образовних установа, сертификација знања, вештина и компетенција незапослених лица, развој националног оквира класификација као и успостављање новог система класификације занимања.

9. ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

Општи циљ – Повећање запослености у 2020. години

Наведени циљ у складу је са основним стратешким циљем политике запошљавања утврђеним у Националној стратегији запошљавања за период 2011. - 2020. године: успостављање ефикасног, стабилног и одрживог тренда раста запослености у Републици Србији уз истовремено усаглашавање политике запошљавања и институција тржишта рада са правним тековинама ЕУ.

Ради постизања општег циља утврђени су следећи посебни циљеви:

1. Редуковање дуалности на тржишту рада кроз побољшање услова и унапређење институција тржишта рада;

2. Подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада кроз реализацију мера активне политике запошљавања;

3. Подршка регионалној и локалној политици запошљавања;

4. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал.

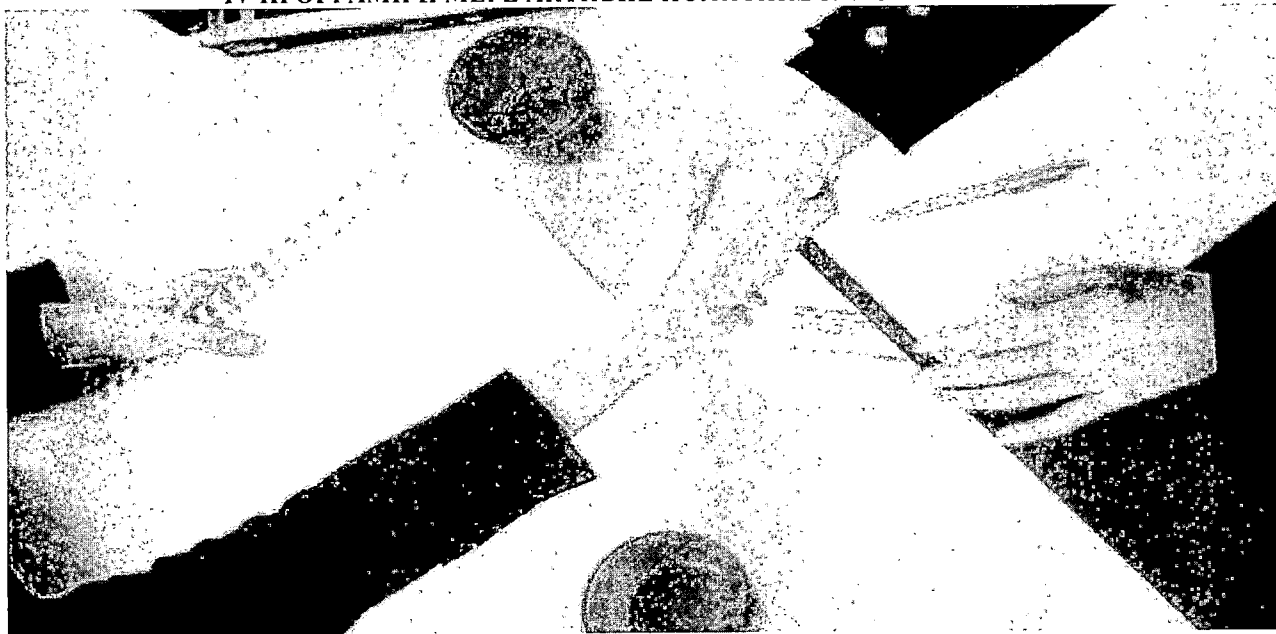
При дефинисању циљева и приоритета политике запошљавања за 2020. годину узети су у обзир Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП)⁹ који представља стратешки документ и главни механизам за дијалог о приоритетима Републике Србије у области запошљавања и социјалне политике, у предприступном процесу.

Наведени циљеви кохерентни су са стратешким и оперативним оквиром политике запошљавања, док су истовремено циљеви, односно мере и интервенције, препознате у областима рада, омладинске политике, образовања, пензијског и здравственог система, у складу са релевантним секторским документима.⁴

Локални савет за запошљавање (ЛСЗ) је предузео низ активности за смањење незапослености у Граду Ваљево, а то се превасходно односи на доношење Програма активне политике запошљавања, односно, Локалног акционог плана запошљавања од 2011. године када је почело његово формирање.

Програми и мере активне политике запошљавања утврђени овим акционим планом, који ће током 2020. године у сарадњи са НСЗ спроводити град Ваљево и реализовати у складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом и прописима о државној помоћи. Критеријуми, начин и друга питања од значаја за спровођење мера активне политике запошљавања уређују се општим актом НСЗ.

IV ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

⁹ Усвојен 31. маја 2016. Године

⁴ НАПЗ за 2020. годину

1. **Програм стручне праксе** - стручно оспособљавање за самосталан рад у струци, за које је стечено одговарајуће образовање – квалификација, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита кад је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци. Програм је намењен незапосленим лицима без радног искуства у струци, са најмање средњим образовањем и реализује се без заснивања радног односа.
2. **Јавни радови** - за радно ангажовање незапослених лица са евиденције Националне службе за запошљавање - Филијале Ваљево и подразумева спровођење активности које предузима послодавац - извођач јавног рада, а које имају за циљ остварење одређеног друштвеног интереса.
3. **Субвенција за запошљавање незапослених лица** - на новоотвореним радним местима представља финансијски подстицај у једнократном износу послодавцима (из приватног сектора) за отварање нових радних места на којима ће се запошљавати незапослена лица уз праћење реализације 12 месеци.
4. **Субвенције за самозапошљавање** незапослено лице може да оствари под условом да је: пријављено на евиденцију незапослених Националне службе, завршило обуку за развој предузетништва по плану и програму обуке у организацији Националне службе или друге одговарајуће организације.

1. СТРУЧНА ПРАКСА

НАМЕНА:

Програм подразумева оспособљавање незапосленог лица за самосталан рад у струци за коју је стекао одговарајуће образовање, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита, када је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци, без заснивања радног односа и то за лица са најмање средњим образовањем, без обзира на године живота.

Програм стручне праксе траје у складу са законом, а најдуже 12 месеци, и то:

- до 6 месеци за лица са средњим образовањем
- до 9 месеци за лица са вишим или високим трогодишњим образовањем,
- до 12 месеци за лица са најмање четворогодишњим високим образовањем.

Током трајања стручне праксе Национална служба за запошљавање:

1. ангажованим лицима на име новчане помоћи и трошкова превоза исплаћује средства у укупном месечном износу од:
 - 1) 30.000,00 динара за лица са најмање четворогодишњим високим образовањем,
 - 2) 25.000,00 динара за лица са вишим или високим трогодишњим образовањем и
 - 3) 20.000,00 динара за лица са средњим образовањем;
2. врши обрачун и уплату доприноса за случај повреде на раду и професионалне болести, у складу са Законом.

ЦИЉЕВИ:

Да се незапослена лица која први пут оспособљавају за занимање за које су стекла одређену врсту и ниво образовања или су се стручно оспособљавала краће од времена потребног за полагање приправничког или стручног испита, за преостали период потребан за стицање услова за полагање приправничког или стручног испита и/или добију Потврду о обављеном стручном стажу за степен стручне спреме у којој су је обавили.

ЦИЉНЕ ГРУПЕ:

Незапослена лица са високом, вишом и средњом стручном спремом.

КРИТЕРИЈУМИ ЗА УКЉУЧИВАЊЕ У ПРОГРАМ:

- Исказане потребе послодавца за запосленима са високом, вишом и средњом стручном спремом;
- Да уредно измирује обавезе по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање;
- Да је законом или актом о организацији и систематизацији послова код послодавца као услов за рад на одређеним пословима прописана обавеза обављања приправничког стажа;
- Да је измирио раније уговорне обавезе према Националној служби, осим за обавезе чија је реализација у току;
- Да има најмање једно запослено лице;
- Да има кадровске и друге капацитете за стручно оспособљавање лица;
- Да ангажује незапослено лице које:
 - има средње, више или високо образовање
 - нема радног искуства у струци или нема радног искуства у својству приправника, довољног (мање од прописаног за одређени степен стручне спреме) за стицање услова за полагање приправничког, односно стручног испита.

КАРАКТЕРИСТИКЕ:

Средства Града Ваљево којима се финансира стручна пракса улажу се у оспособљавање незапослених лица са високом, вишом и средњом стручном спремом за самосталан рад у струци са могућношћу полагања приправничког или стручног

испита. Послодавац који има до 10 запослених има право да у програм укључи до два незапослена лица, а послодавац који има преко 10 запослених има право да у програм укључи незапослена лица чији број не може бити већи од 20% укупног броја запослених.

НАЧИН И ДИНАМИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА:

Програми ангажовања приправника реализују се подношењем захтева послодаваца, под условима и роковима који буду прописани конкурсом, објављеним том приликом.

СПЕЦИФИКАЦИЈА ТРОШКОВА ЗА ЛИЦА СА ВИСОКОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ:

Новчана помоћ (30.000,00 дин.) + допринос за случај повреде на раду и професионалне болести у складу са законом = 1.500,00 дин. месечно по лицу.

Укупно потребна средства за 1 лице 31.500,00 X 12 месеци = 378.000,00 дин.

Планиран број лица: 30

Укупно потребна средства за лица са високом стручном спремом (378.000,00 X 30) = 11.340.000,00 динара.

СПЕЦИФИКАЦИЈА ТРОШКОВА ЗА ЛИЦА СА ВИШОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ:

Новчана помоћ (25.000,00 дин.) + допринос за случај повреде на раду и професионалне болести у складу са законом = 1.500,00 дин. месечно по лицу.

Укупно потребна средства за 1 лице 26.500,00 X 9 месеци = 238.500,00 дин.

Планиран број лица: 8

Укупно потребна средства за лица са вишом стручном спремом (238.500,00 X 8) = 1.908.000,00 дин.

СПЕЦИФИКАЦИЈА ТРОШКОВА ЗА ЛИЦА СА СРЕДЊОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ:

Новчана помоћ (20.000,00 дин.) + допринос за случај повреде на раду и професионалне болести у складу са законом = 1.500,00 дин. месечно по лицу.

Укупно потребна средства за 1 лице 21.500,00 X 6 месеци = 129.000,00 дин.

Планиран број лица: 15

Укупно потребна средства за лица са средњом стручном спремом (129.000,00 X 15) = 1.935.000,00 дин.

УКУПАН БРОЈ ЛИЦА КОЈА ЋЕ БИТИ ОБУХВАЋЕНА ПРОГРАМОМ -----53 ЛИЦА

ОЧЕКИВАЊЕ ОД ПРОГРАМА:

Да се лица оспособе за самосталан рад у струци и да се створе услови за запошљавање незапосленог лица.

1. Средња стручна спрема	1.935.000,00
2. Виша стручна спрема	1.908.000,00
3. Висока стручна спрема	11.340.000,00

СТРУЧНА ПРАКСА УКУПНО: 15.183.000,00 динара

Послодавац је у обавези да:

- стручно оспособљава незапослено лице у дужини трајања уговорне обавезе;
- оспособи незапослено лице за самосталан рад у струци, у складу са законом;
- доставља Националној служби извештаје о присутности лица на стручној пракси, у складу са уговором;
- достави Националној служби извештај о обављеној стручној пракси, у складу са уговором;
- организује незапосленом полагање стручног или приправничког испита за самосталан рад, односно обезбеди доказе о оспособљавању неопходне за полагање испита пред надлежним органом;
- изда потврду о обављеној стручној пракси, односно положеном стручном или приправничком испиту;
- омогући Националној служби контролу реализације уговорних обавеза и
- обавести Националну службу о свим променама које су од значаја за реализацију уговора у року од 8 дана од дана настанка промене.

2. ЈАВНИ РАДОВИ

НАМЕНА:

Јавни радови су мера активне политике запошљавања која предвиђа одобравање средстава за радно ангажовање незапослених лица са евиденције Националне службе за запошљавање - Филијале Ваљево и подразумева спровођење активности које предузима послодавац - извођач јавног рада, а које имају за циљ остварење одређеног друштвеног интереса (нпр. превенција и помоћ старима, санација дивљих депонија, уређење и изградња путева и др

ЦИЉЕВИ:

Јавни радови су мера активне политике запошљавања, у циљу радног ангажовања, очувања и унапређења радних способности незапослених, као и ради остваривања одређеног друштвеног интереса.

ЦИЉНЕ ГРУПЕ:

Незапослена лица са евиденције Националне службе за запошљавање - Филијале Ваљево.

ОБЛАСТИ СПРОВОЂЕЊА:

Јавни радови се могу организовати и спроводити у областима:

- **социјалних, хуманитарних, културних и других делатности:**
здравствено васпитне активности—превенција и помоћ старима, социјално угроженим лицима, особама са инвалидитетом, заштита и очување културног наслеђа и археолошких налазишта, послови у позоришној, музејској, библиотечкој и туристичкој делатности, послови ажурирања база података и други послови;
- **одржавања и обнављања јавне инфраструктуре:**
уређење и изградња путева и путних појасева, насипа, канала, пруга, мостова, реконструкција канализационе и водоводне мреже и других објеката од општег интереса, уређење месних заједница, уређење ромских насеља — побољшање услова становања и други послови;
- **одржавања и заштите животне средине и природе:**
санација дивљих депонија, чишћење и одржавање обала река, језера, канала, одвода, јавних површина, пошумљавање, развој еколошких поседа, чување и заштита шума, река и језера, развој сеоског подручја, монтажа и одржавање опреме у парковима и јавним децијим игралиштима, помоћ за успостављање нових депонија — локација за сакупљање и одвођење отпада и други послови.

НАЧИН И ДИНАМИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА:

Програм јавних радова реализује се подношењем захтева под условима и роковима који буду прописани конкурсом објављеним том приликом. Право учествовања у поступку спровођења јавних радова имају: јавна предузећа и установе, привредна друштва, предузетници, задруге, друштвене организације, удружења грађана и органи локалне самоуправе.

Средства намењена за организовање спровођења јавних радова користе се за:

- исплату накнаде за обављен посао лицима ангажованим на јавним радовима по основу уговора о привременим и повременим пословима, у висини до 22.000,00 динара по лицу, на месечном нивоу за пун фонд радних часова, односно сразмерно времену радног ангажовања на месечном нивоу; која се увећава за припадајући порез и доприносе за обавезно социјално осигурање. Наведена накнада обухвата и трошкове доласка и одласка са рада; При рангирању пријава и одобравању реализације за спровођење јавних радова имаће предност послодавци који обезбеђују радно ангажовање незапосленим

неквалификованим лицима, старијим незапосленим лицима, лицима која су дугорочно незапослена, незапослене у стању социјалне потребе и корисника новчане социјалне помоћи. Са лицима се закључује уговор о привременим и повременим пословима.

ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА: Дужина трајања јавног рада биће одређена Јавним позивом, максимално 3 месеца и може на овај начин бити уписано око 45 лица.

3. НОВА РАДНА МЕСТА

Субвенција за запошљавање незапослених лица новоствореним радним местима подразумева финансијски подстицај у једнократном износу послодавцима (из приватног сектора) за отварање нових радних места на којима ће се запошљавати незапослена лица. Износ субвенције је 200.000,00 динара по новоствореном радном месту. Број радних места је 13, укупно за меру нова радна места 2,6 милиона динара. Реализација програма прати се 12 месеци.

Субвенција је послодавцима са седиштем на територији Града Ваљево, који ће запослити незапослена лица са евиденције НСЗ-Филијала Ваљево, на неодређено време, са пуним радним временом. Право на субвенцију за отварање нових радних места не могу остварити удружења, директни и индиректни корисници буџета, затим послодавци који обављају делатности мењачница, коцкања, клађења и сл, као и делатности у области експлоатације угља и примарне пољопривредне производње.

Субвенција се одобрава послодавцима за отварање нових радних места, у једнократном износу од 200.000,00 динара по лицу, укупно за 13 лица: 2.600.000,00 динара.

4. САМОЗАПОШЉАВАЊЕ

Субвенције за samozapošljavanje: Право на доделу субвенције за samozapošljavanje остварује незапослено лице под условом да је: пријављено на евиденцију незапослених Националне службе — Филијала Ваљево, завршило обуку за развој предузетништва по плану и програму обуке у организацији Националне службе или друге одговарајуће организације, измирило раније уговорне и друге обавезе према Националној служби, осим за обавезе чија је реализација у току, уколико исте редовно измирује и у дозвољеном оквиру опредељеног износа за де минимис државну помоћ у текућој фискалној години и претходне две фискалне године, у складу са Уредбом о правилима за доделу државне помоћи.

Износ субвенције је 200.000,00 динара по лицу, што је укупно 2,6 милиона динара за 13 незапослених лица.

V РЕАЛИЗАЦИЈА

Предвиђене мере активне политике запошљавања усклађене су са НАПЗ-а и потребама тржишта рада.

Приоритети политике запошљавања дефинисани Локалним акционим планом за запошљавање су управо усмерени на повећање стручности и компетентности радне снаге, подстицаје запошљавања незапослених лица.

1. Од 2017. године НСЗ Филијала Ваљево реализује програме стручне праксе само за приватни сектор и секторе из области здравствене, социјалне заштите, правосуђа и просвете. Из тог разлога одлучено је да се пружи прилика за 53 незапослених лица, од IV до VII степена стручне спреме, која нису у могућности да стручну праксу обаве у приватном и наведеним секторима, да то ураде и у осталим секторима.
2. Јавни радови су једна од најпопуларнијих мера активне политике запошљавања зато што је намењена незапосленим лицима који учешћем у овој мери добијају могућност да, краткорочно, остваре редовна примања, али и да очувају и унапреде своје радне способности. Посебно је важно напоменути да за меру јавни радови постоји већа потреба за ангажовањем незапослених лица на уређењу зелених површина, инфраструктуре, уређењу путних појасева и других објеката од општег интереса.

3. Субвенција за запошљавање незапослених лица новоотвореним радним местима подразумева финансијски подстицај у једнократном износу послодавцима од 200.000,00 динара (из приватног сектора) уз праћење реализације програма 12 месеци. Ова мера се након две године поново налази у ЛАПЗ, и за разлику од НСЗ, нисмо категоризовали лица која се могу на овај начин ангажовати. Одабир фирми ће се спроводити према Инструкцијама НСЗ које важе за конкурсе које спроводе.
4. Право на доделу субвенције за samozapošljavanje незапослено лице може да оствари под условом да је: пријављено на евиденцију незапослених Националне службе, завршило обуку за развој предузетништва по плану и програму обуке у организацији Националне службе или друге одговарајуће организације, измирило раније уговорне и друге обавезе према Националној служби, осим за обавезе чија је реализација у току, уколико исте редовно измирује и у дозвољеном оквиру опредељеног износа за дефинисану државну помоћ у текућој фискалној години и претходне две фискалне године, у складу са Уредбом о правилима за доделу државне помоћи. Износ субвенције 200.000,00 динара. Одабир и рангирање ће се вршити према Инструкцијама НСЗ. Овим инструкцијама се уређује поступање по захтевима са бизнис планом поднетим за реализацију програма.

1. ПРЕГЛЕД УКУПНИХ ТРОШКОВА И ОБУХВАТ ЛИЦА

Табела: 22. План мера реализације ЛАПЗ-а за 2020. годину са бројем лица и износима

Редни број	НАЗИВ МЕРЕ	БРОЈ ЛИЦА	УКУПАН ИЗНОС У ДИНАРИМА ПО МЕРИ
1.	Стручна пракса	53	15.183.000,00
2.	Јавни радови	45	4.617.000,00
3.	Субвенције за отварање нових радних места	13	2.600.000,00
4.	Субвенције за samozapošljavanje	13	2.600.000,00
УКУПНО СВЕ МЕРЕ:		124	25.000.000,00

2. ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗАПОШЉАВАЊА

Укупан износ за финансирање програма и мера активне политике запошљавања за 2020. годину, које се спроводе кроз ЛАПЗ, износи **25.000.000,00** динара.

Средства су обезбеђена у Одлуци о буџету града Ваљево за 2020. годину, Програм: 3, функција: 490, програмска активност/пројекат: 1501-0002.

3. НОСИОЦИ ПОСЛОВА РЕАЛИЗАЦИЈЕ

За расписивање Јавног позива за предвиђене мере ЛАПЗ-а задужена је Градска управа града Ваљево - Одељење за локални развој, привреду и комуналне послове у сарадњи са Националном службом за запошљавање - Филијала Ваљево.

За пријем и обраду захтева задужена је Национална служба за запошљавање - Филијала Ваљево. За доношење одлука, по примљеним и обрађеним захтевима, задужен је Локани савет за запошљавање или Комисија коју решењем постави Градоначелник. Закључивање уговора на основу предлога Савета/Комисије врши Градоначелник и директор Националне службе за запошљавање - Филијала Ваљево.

Административно стручну подршку, праћење, реализацију, контролу, евалуацију и извештавање, врши Национална служба за запошљавање - Филијала Ваљево. Извештај се доставља Одељењу за локални развој, привреду и комуналне послове.

СКРАЋЕНИЦЕ

АПЗ	Активна политика запошљавања
АРС	Анкета о радној снази
БДП	Бруто домаћи производ
ГИЗ	Немачка организација за међународну сарадњу
ЕАСЕА	Европска агенција за образовање и културу
Euroguidance	Европска мрежа за подршку каријерном вођењу и саветовању
ЕУД	Делегација Европске уније
ЕСАП	Платформа за запошљавање и социјалну политику
ЕУРЕС	Европска мрежа јавних служби за запошљавање
ЗВКОВ	Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања
ЗУОВ	Завод за унапређивање образовања и васпитања
ИПА	Инструмент за претприступну помоћ
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛАПЗ	Локални акциони план запошљавања
МОС	Министарство омладине и спорта
МПНТР	Министарство просвете, науке и технолошког развоја
МРЗБСП	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
МФ	Министарство финансија
НАПЗ	Национални акциони план запошљавања
НАЛЕД	Национална алијанса за локални економски развој
НЕЕТ	Лица која нису запослена и нису у образовању и обуци
НОКС	Национални оквир квалификација Србије
НСЗ	Национална служба за запошљавање
НСКЗ	Национални систем класификације занимања
НСП	Новчана социјална помоћ
ОСИ	Особа са инвалидитетом
РЗС	Републички завод за статистику
РС	Република Србија
РСС	Регионални савет за сарадњу
СДЦ	Швајцарска агенција за развој и сарадњу
СИПРУ	Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва
СКГО	Стална конференција градова и општина
УИПС	Удружење предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ
ФООО	Функционално основно образовање одраслих
ЦРОСО	Централни регистар обавезног социјалног осигурања